

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie XII./2018
Senát II

Nález:

spisová značka	II. ÚS 152/2018
populárny názov	princíp právnej istoty
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	11.07.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	V prípade, že sa najvyšší súd v dvoch uzneseniach v rámci dvoch dovolacích konaní o tej istej veci vyjadril (resp. mal možnosť vyjadriť) k tej istej otázke týkajúcej sa právoplatnosti poručenského rozsudku, pričom z napadnutého uznesenia nie je zrejmé, ako a či najvyšší súd zohľadnil alebo rozporoval v rámci svojho prvého uznesenia uvádzané závery k doložke právoplatnosti. Keďže najvyšší súd nedal na túto otázku jasnú odpoveď, zostala zároveň bez odpovede otázka nevyhnutnosti postúpenia veci v tejto otázke na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu svojím obsahom sa z tohto dôvodu dotýka práva sťažovateľov na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v intenzite, ktorá odôvodňuje záver o porušení tohto práva sťažovateľov. V prípade existencie právoplatného rozhodnutia v konkrétnej veci (až do jeho prípadného zrušenia v rámci konania o mimoriadnych opravných prostriedkoch alebo konania o sťažnosti pred ústavným súdom) je potrebné preferovať princíp právnej istoty subjektov práva, najmä účastníkov konkrétneho, právoplatne skončeného súdneho konania, ktorého ochrana je zabezpečovaná inštitútom právoplatnosti súdneho rozhodnutia a formálnymi a materiálnymi účinkami právoplatnosti rozhodnutia, ktoré neumožňujú prvostupňovému a druhostupňovému súdu opätovne konať a rozhodnúť bez zmeny skutkových okolností o tej istej veci, a to i v prípade, že právoplatné súdne rozhodnutie (výrok) je zjavne v rozpore s objektívnym právom. Ako ústavne nesúladne (porušujúce základné práva) ústavný súd hodnotí aj rozhodnutia všeobecných súdov, ktorými boli zákony a podzákonné úpravy (vrátane noriem týkajúcich sa výkladu alebo platnosti právneho úkonu) interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, napr. v dôsledku prílišného formalizmu. Pri rozhodovaní veci musí všeobecný súd vziať v úvahu podstatu a dôležitosť právnych vzťahov, do ktorých zasahuje, ich trvalosť a s tým spojenú právnu istotu.

skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia vystupujú v procesnom postavení žalovaných v konaní, v ktorom sa žalobkyňa domáha určenia neplatnosti darovacej zmluvy a určenia, že vlastníkom nehnuteľnosti bola ku dňu svojej smrti poručiiteľka. Sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že 25. novembra 1992 im (v tom čase maloletým) ich matka (ďalej len „poručiiteľka“) darovala nehnuteľnosti. Maloleté deti boli pri podpise darovacej zmluvy zastúpené opatrovníčkou. Toho istého dňa bol podaný návrh na ustanovenie danej opatrovníčky a schválenie darovacej zmluvy Obvodným súdom Bratislava I (ďalej len „poručenský súd“), ktorý konal a rozhodoval ako súd starostlivosti o maloletých. Poručenský súd rozhodol rozsudkom vyhláseným 7. decembra 1992 (ďalej len „poručenský rozsudok“) tak, že ustanovil opatrovníčku, schválil darovaciu zmluvu a všetci účastníci daného konania sa vzdali práva podať odvolanie proti poručenskému rozsudku. Na poručenskom rozsudku bola vyznačená doložka právoplatnosti s tým, že nadobudol právoplatnosť 8. decembra 1992. Ustanovená opatrovníčka a poručiiteľka po vyznačení doložky právoplatnosti poručenského rozsudku podali 8. decembra 1992 žiadosť o registráciu darovacej zmluvy Štátnemu notárstvu Bratislava I, ktoré darovaciu zmluvu 11. decembra 1992 rozhodnutím registrovalo. Registráciou darovacia zmluva nadobudla účinnosť a obdarované (toho času maloleté) deti a nadobudli vlastnícke právo k nehnuteľnostiam podľa § 47 ods. 2 v spojení s § 133 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení účinnom do 31. decembra 1992. Dňa 4. marca 1993 poručiiteľka zomrela a jej ďalšia dcéra (ďalej len „žalobkyňa“), podala 22. februára 1994 žalobu na okresnom súde, ktorou sa domáhala určenia neplatnosti darovacej zmluvy a určenia, že vlastníkom nehnuteľnosti bola ku dňu svojej smrti poručiiteľka. Predmetom konania je ostatnými stranami popierané tvrdenie žalobkyne, že poručenský rozsudok opatrený doložkou právoplatnosti, ktorý bol prílohou žiadosti o registráciu darovacej zmluvy podanej poručiiteľkou, údajne nebol poručiiteľke riadne doručený. Žalobkyňa tak následne vyvodzuje, že poručenský rozsudok údajne nenadobudol právoplatnosť, a teda darovacia zmluva nie je platná a nedošlo k prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam na obdarované (toho času maloleté) deti, teda na sťažovateľov. Vo veci rozhodol okresný súd rozsudkom zo 6. septembra 2006 tak, že žalobu žalobkyne v celom rozsahu zamietol. O odvolaní žalobkyne rozhodol krajský súd rozsudkom z 13. mája 2010 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Najvyšší súd ako súd dovolací uznesením sp. zn. 7 Cdo 39/2010 z 25. apríla 2012 (ďalej aj „prvé uznesenie najvyššieho súdu“ alebo ako "Uznesenie NS SR 1/") dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil. Po vrátení veci krajskému súdu ako odvolaciemu súdu tento uznesením z 26. apríla 2013 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní okresný súd rozsudkom z 1. decembra 2014 žalobu opätovne zamietol. O odvolaní žalobkyne proti tomuto rozsudku rozhodol krajský súd rozsudkom z 18. apríla 2016 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Proti tomuto rozsudku krajského súdu nebolo prípustné dovolanie, no o dovolaní podanom žalobkyňou najvyšší súd aj tak rozhodol meritórne, a to uznesením sp. zn. 3 Cdo 6/2017 zo 6. marca 2017 (ďalej aj ako "druhé uznesenie najvyššieho súdu" alebo ako "Uznesenie NS SR 2/" alebo ako "napadnuté uznesenie") tak, že zrušil rozsudok krajského súdu z 18. apríla 2016 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. O druhom uznesení najvyššieho súdu rozhodoval najvyšší súd v inom zložení senátu ako o prvom uznesení najvyššieho súdu. Vo svojom druhom uznesení sa najvyšší súd bez bližšieho zdôvodnenia odklonil od svojho záväzného právneho názoru vyjadreného v prvom uznesení najvyššieho súdu a uviedol okrem iného tento záväzný právny názor: „Takto formulovaná plná moc sa týka len zastúpenia poručiiteľky na konkrétnom pojednávaní súdu. Vzhľadom na to, že

	nešlo o procesnú plnú moc, mal byť rozsudok (ako to, napokon pripustil aj súd prvej inštancie) doručený priamo poručiťke. Doručenie rozhodnutia len jej matke (zástupkyni na jednom konkrétnom pojednávaní) nebolo teda procesne účinné.“ Sťažovatelia namietajú, že súdne konanie tak ani k dnešnému dňu nie je právoplatne skončené, a teda nemôžu nerušene užívať svoje spoluvlastnícke právo k nehnuteľnostiam. Sťažovatelia okrem iného namietajú, že svojím druhým uznesením najvyšší súd porušil ich základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a ich právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru na tom právnom základe, že druhé uznesenie najvyššieho súdu porušuje tieto komponenty označených práv: právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi, princíp legality a princíp právnej istoty, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a právo na ústavne konformný výklad.
z odôvodnenia	K námietke porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu aj sudcu ustanoví zákon. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch. Sťažovatelia v sťažnosti namietali, že „Najvyšší súd o uznesení NS SR 2/ rozhodoval nesprávne obsadený.“, konkrétne vec, o ktorej rozhodol „Najvyšší súd SR Uznesením NS SR 2/“ (sp. zn. 3 Cdo 6/2017 zo 6. marca 2017 – napadnuté uznesenie, pozn.), mala byť pridelená tým istým zákonným sudcom, ktorí už rozhodli „Uznesením NS SR 1/“ (sp. zn. 7 Cdo 39/2010 z 25. apríla 2012, pozn.). Táto vec mala byť následne postúpená na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu, no v rozpore s právnymi predpismi determinujúcimi zákonné obsadenie súdu v danej veci sa tak nestalo. Vo vzťahu k námietke sťažovateľov o tom, že vec (sp. zn. 3 Cdo 6/2017) mala byť pridelená tým istým zákonným sudcom, ktorí už rozhodli uznesením sp. zn. 7 Cdo 39/2010 z 25. apríla 2012, ústavný súd poukazuje na § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), podľa ktorého zákonným sudcom je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Podľa § 3 ods. 4 zákona o súdoch zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce. Podľa § 50 ods. 1 zákona o súdoch na účely tohto zákona sa rozvrhom práce rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok. Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na skutočnosť, že spôsob prideľovania vecí podľa predmetu konania jednotlivým senátom, samosudcom, súdnym úradníkom a notárom je vykonávaný v zmysle § 50 a § 51 zákona o súdoch v súlade s rozvrhom práce príslušného súdu vydaným podľa § 52 zákona o súdoch. V nadväznosti na ústavnú a zákonnú úpravu upravuje základné právo na zákonného sudcu v podmienkach najvyššieho súdu aj rokovací poriadok najvyššieho súdu (sp. zn. Pls 1/2006), podľa ktorého zákonným sudcom na

najvyššom súde je sudca, „ktorý vykonáva funkciu sudcu a je určený rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci“ (m. m. III. ÚS 408/2016).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd ustálil, že námietka sťažovateľov o porušení ich základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v časti, že „vec o ktorej rozhodol Najvyšší súd SR Uznesením NS SR 2/ mala byť pridelená tým istým zákonným sudcom, ktorí už rozhodli Uznesením NS SR 1/“, je neopodstatnená.

Iná je situácia vo vzťahu k námietke sťažovateľov, že „vec mala byť následne postúpená na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu“.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 7 Cdo 39/2010 z 25. apríla 2012 zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 3 Co 554/2006 z 13. mája 2010 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V tomto uznesení najvyšší súd vyslovil záväzný právny názor, podľa ktorého „Doložka právoplatnosti síce nie je právnou skutočnosťou, ktorá by mala vplyv na právne vzťahy účastníkov konania (takýto vplyv má len právoplatnosť rozhodnutia ako taká, ktorá nastane nezávisle na vôli súdu či účastníkov konania okamihom, keď sú splnené zákonné podmienky a keď ho už nemožno napadnúť odvolaním), avšak je úradným osvedčením o právnej skutočnosti nadobudnutí právoplatnosti. Doložke právoplatnosti síce svedčí prezumpcia správnosti, pretože jej vyznačením súd potvrdzuje, že rozhodnutie je právoplatné a že bolo zákonným spôsobom doručené, čo ale neznamená, že z jej nesprávosti nemožno vyvodzovať dôsledok rovnakej povahy ako zákon vyvodzuje z nesprávneho poučenia o odvolaní v zmysle § 204 ods. 2 prvá veta O.s.p.“.

V uznesení sp. zn. 3 Cdo 6/2017 zo 6. marca 2017 najvyšší súd vyslovil tento záväzný právny názor: „Takto formulovaná plná moc sa týka len zastúpenia poručiťky na konkrétnom pojednávaní súdu. Vzhľadom na to, že nešlo o procesnú plnú moc, mal byť rozsudok (ako to, napokon pripustil aj súd prvej inštancie) doručený priamo poručiťke. Doručenie rozhodnutia len jej matke (zástupkyňi na jednom konkrétnom pojednávaní) nebolo teda procesne účinné.“

Sťažovatelia poukázali na odlišnosť právnych názorov senátov najvyššieho súdu, ktoré si navzájom odporujú. Zatiaľ čo «Uznesenie NS SR 1/ prezumuje pravdivosť doložky právoplatnosti poručenského rozsudku, a ak by sa v následnom konaní preukázal opak, tak zaväzuje podriadené súdy analogicky aplikovať § 204 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom do 31. decembra 1992 (ďalej len „OSP“), naproti tomu Uznesenie NS SR 2/ celkom opomína prezumpciu pravdivosti doložky právoplatnosti poručenského rozsudku a právoplatnosť poručenského rozsudku viaže rigidne formalistickým spôsobom na okamih doručenia rozsudku toho času účastníkom konania bez toho, aby akokoľvek zohľadnil povinnosť analogickej aplikácie § 204 ods. 2 OSP.».

Podľa § 48 ods. 1 CSP ak senát najvyššieho súdu pri svojom rozhodovaní dospeje k právnemu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. V uznesení o postúpení veci odôvodní svoj odlišný právny názor. Podľa ods. 3 citovaného zákona právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu je pre senáty najvyššieho súdu záväzný. Ak sa senát najvyššieho súdu pri svojom rozhodovaní chce odchyliť od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí veľkého senátu podľa odseku 2, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. Podľa ods. 4 citovaného zákona veľký senát si pred rozhodnutím vo veci vyžiada stanovisko ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, generálneho prokurátora Slovenskej republiky, prípadne ďalších subjektov.

Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre (IV. ÚS 209/2010) v zhode a s poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“)

konštatoval, „že rozdiely v súdnych rozhodnutiach sú prirodzene obsiahnuté v každom súdnom systéme, ktorý je založený na existencii viacerých nižších súdov s obmedzenou územnou pôsobnosťou“, ale zároveň zdôraznil, že úlohou najvyššieho súdu je práve usmerňovať tieto protirečivé rozsudky (Zielinski, Pradal, Gonzales a ďalší v. Francúzsko, ESĽP – Veľká Komora, sťažnosti č. 24846/94 a č. 34165/96 až č. 34173/96, bod 59). Podľa názoru ESĽP je preto v rozpore s princípom právnej istoty, ktorý je zahrnutý v niekoľkých článkoch dohovoru a tvorí jeden zo základných elementov právneho štátu, situácia, keď najvyšší súd (ako zjednocovateľ rozdielných právnych názorov) je sám zdrojom hlbokých a trvalých inkonzistencií (m. m. Beian v. Rumunsko, Baranowski v. Poľsko). Rozporné právne názory najvyššieho súdu na identické situácie sú tak v konečnom dôsledku spôsobilé podkopávať dôveru verejnosti v súdny systém [m. m. Sovtransavto Holding v. Ukrajina, ESĽP (m. m. I. ÚS 540/2012)].

Legislatíva i súdna prax tak na účely predchádzania opísaným situáciám rozpornosti názorov viacerých súdnych orgánov na rovnakú právnu otázku a na účely dostátia princípu právnej istoty rozoznávajú právne inštitúty ako napr. zjednocovanie odchylných právnych názorov, rozhodnutie veľkého senátu alebo mutatis mutandis predloženie prejudiciálnej otázky. Všetky tieto procesné inštitúty v sebe zároveň nesú spojenie s princípom zákonného sudcu.

Princíp zákonného sudcu treba pokladať za celkom neopomenuteľnú podmienku výkonu súdnej moci, keďže na jednej strane dotvára a upevňuje sudcovskú nezávislosť a na strane druhej predstavuje pre účastníka konania záruku, že na rozhodnutie jeho veci sú povolané súdy a sudcovia podľa vopred ustanovených zásad tak, aby bola zachovaná zásada pevného a náhodného prideľovania súdnej agendy a aby bol vylúčený – pre rôzne dôvody a rozličné účely – výber súdov a sudcov „ad hoc“ (porov. I. ÚS 239/04).

Právo na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 ústavy je potrebné vykladať a uplatňovať aj v kontexte ďalších aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru (porov. I. ÚS 225/03).

Ústavný súd v minulosti už uviedol, že nepredloženie veci súdnemu orgánu oprávnenému riešiť otázku, odpoveď na ktorú sa v judikatúre súdov rozchádza alebo ktorá súvisí s výkladom a aplikáciou špeciálnej právnej normy, v prípadoch, keď je príslušný súd povinný tak na základe zákona (resp. právneho predpisu) urobiť, môže znamenať odňatie veci zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (porov. IV. ÚS 270/2012, IV. ÚS 299/2012 alebo mutatis mutandis IV. ÚS 206/08).

V prejednávanej veci je zrejmé, že najvyšší súd sa v dvoch uzneseniach v rámci dvoch dovolacích konaní o tej istej veci vyjadril (resp. mal možnosť vyjadriť) k tej istej otázke týkajúcej sa právoplatnosti poručenského rozsudku, pričom z napadnutého uznesenia nie je zrejmé, ako a či najvyšší súd zohľadnil alebo rozporoval v rámci svojho prvého uznesenia uvádzané závery k doložke právoplatnosti. Keďže nedal na túto otázku jasnú odpoveď, zostala zároveň bez odpovede otázka nevyhnutnosti postúpenia veci v tejto otázke na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. Sťažovatelia teda môžu oprávnenne vnímať, že napadnuté uznesenie opomína prezumpciu pravdivosti doložky právoplatnosti poručenského rozsudku a právoplatnosť poručenského rozsudku viaže rigidne formalistickým spôsobom na okamih doručenia rozsudku toho času účastníkom konania bez toho, aby akokoľvek zohľadnil povinnosť analogickej aplikácie § 204 ods. 2 OSP.

Z toho dôvodu sa napadnuté uznesenie najvyššieho súdu svojím obsahom dotýka práva sťažovateľov na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v intenzite, ktorá odôvodňuje záver o porušení tohto práva sťažovateľov.

K námietke porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu z dôvodu nedostatočného odôvodnenia

Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je, ako už bolo uvedené, taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany a z ktorého musí byť bez ohľadu na to, či sa odvolací (prípadne dovolací) súd stotožní a inkorporuje odôvodnenie rozhodnutí inštančne nižších súdov, zrejme, že sa zaoberal a vyjadril k esenciálnym otázkam vzťahujúcim sa na ním prejednávanú vec a neuspokojil sa bez ďalšieho so závermi inštančne nižších súdov (porov. napr. Helle v. Fínsko, č. 20772/92, rozsudok ESĽP z 19. 12. 1997, bod 60; Rajkovič v. Chorvátsko, č. 50943/99, rozhodnutie ESĽP o prijateľnosti z 3. 5. 2001, bod 2).

Jednou z kľúčových námietok sťažovateľov je aj ich tvrdenie o porušení ich práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy tým, že v napadnutom uznesení najvyššieho súdu bolo porušené ich právo na ústavne konformný výklad. Poukazujú pritom aj na rozhodovaciu prax ústavného súdu, z ktorej vyplýva, že „k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná, platná a účinná právna norma“ (napr. nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 77/02 z 27. novembra 2002).

Vzhľadom na predmet a podstatu veci, ktorá bola na podklade dovolania najvyšším súdom prejednávaná, je potrebné upozorniť na niekoľko premenných v danej veci. Inak povedané, v hre boli v samej podstate hmotné práva sťažovateľov majetkového charakteru, resp. nadobudnuté majetkové práva a právne vzťahy ustálené vyše 20 rokov.

Vo všeobecnosti možno akcentovať, že pri zásahoch orgánov súdneho typu do právnych vzťahov konštituovaných v dobách minulých a do rozhodnutí dávno právoplatných stojí na jednej strane princíp spravodlivého súdneho konania, ktorý je (v širšom zmysle) vyjadrením všeobecného záujmu na zákonnosti a ústavnosti rozhodnutí súdov a predovšetkým (v užšom a primárnom zmysle) záujmu účastníkov konania na tom, aby ich vec (ich práva a povinnosti) bola spravodlivo posúdená a rozhodnutá nezávislým a nestranným súdom. Na druhej strane ako pendanta rozoznávame princíp právnej istoty subjektov práva a účastníkov súdneho konania v prípade právoplatného súdneho rozhodnutia.

Pre účely ochrany a aplikácie týchto legitímnych záujmov právny poriadok konštruje konkrétny systém ochrany.

Pre účely aplikácie princípu spravodlivého súdneho konania slúži inštitút inštančnosti súdneho konania pred všeobecnými súdmi, ďalej katalóg opravných prostriedkov (riadnych a mimoriadnych), suspenzívny účinok podaného odvolania, kasačné právomoci nadriadených súdov a pod. Preferuje sa teda požiadavka spravodlivého súdneho konania a rozhodnutia konkrétnej veci pred princípom právnej istoty účastníkov konania, a teda záujmom na odstránení právnej neistoty.

V prípade existencie právoplatného rozhodnutia v konkrétnej veci (až do jeho prípadného zrušenia v rámci konania o mimoriadnych opravných prostriedkoch alebo konania o sťažnosti pred ústavným súdom) je však následne potrebné preferovať princíp právnej istoty subjektov práva, najmä účastníkov konkrétneho, právoplatne skončeného súdneho konania, ktorého ochrana je zabezpečovaná inštitútom právoplatnosti súdneho rozhodnutia a formálnymi a materiálnymi účinkami právoplatnosti rozhodnutia, ktoré neumožňujú prvostupňovému a druhostupňovému súdu opätovne konať a rozhodnúť bez zmeny skutkových okolností o tej istej veci, a to i v prípade, že právoplatné

súdne rozhodnutie (výrok) je zjavne v rozpore s objektívnym právom. Inak povedané, zákonným naplnením požiadaviek a princípov právneho štátu, konkrétne právnej istoty, je inštitút právoplatnosti súdnych rozhodnutí. Právoplatnosť v civilnom procese značí predovšetkým nezmeniteľnosť súdneho rozhodnutia a jeho záväzné účinky na právne vzťahy medzi účastníkmi, ktoré prostredníctvom inštitútu právoplatnosti nadobudli kvalitu judikovaných právnych vzťahov, t. j. vzťahov aprobovaných súdnou mocou. Do účinkov právoplatnosti možno zasiahnuť len v prípadoch presne ustanovených zákonom a len z dôvodov, ktoré sú významnejšie než je záujem štátu na právnej istote a stabilite súdnych rozhodnutí (porov. nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 43/95 z 10. septembra 1996).

Atrahujúc opísané všeobecné princípy na konkrétnejšie právne vzťahy relevantné pre posúdenie vecí sťažovateľov, ústavný súd odkazuje hic et nunc na svoju judikatúru.

Ústavný súd v náleze sp. zn. I. ÚS 242/07 z 3. júla 2008 konštatoval: „... právny formalizmus orgánov verejnej moci a nimi vznášané prehnané nároky na formuláciu zmluvy nemožno z ústavnoprávneho hľadiska akceptovať, lebo evidentne zasahujú do zmluvnej slobody občana vyplývajúcej z princípu zmluvnej voľnosti (autonómie vôle) podľa čl. 2 ods. 3 ústavy. Poslednej z uvedených úvah zodpovedajú tiež direktívy, ktoré dáva zákonná úprava sudcovi pri výklade zmluvných ustanovení, keď sa jednoznačne stanoví priorita skutočnej vôle účastníkov zmluvy nad formálnym prejavom tejto vôle.“ Je tak vyjadrený a podporovaný princíp autonómie zmluvných strán, povaha súkromného práva a s ním spojená spoločenská a hospodárska funkcia zmluvy (porovnaj nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 625/03 zo 14. apríla 2005).

Ako ústavne nesúladne (porušujúce základné práva) ústavný súd hodnotí aj rozhodnutia všeobecných súdov, ktorými boli zákony a podzákonné úpravy (vrátane noriem týkajúcich sa výkladu alebo platnosti právneho úkonu) interpretované v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti, napr. v dôsledku prílišného formalizmu (IV. ÚS 192/08, IV. ÚS 1735/07, I. ÚS 26/2010, I. ÚS 640/2014).

Ústavný súd považuje za samozrejmé a určujúce, že vždy je potrebné vychádzať z individuálnych, teda na konkrétnych zisteniach založených, rozmerov každej súdom prejednávanej veci. Mnohé prípady a ich špecifické okolnosti môžu byť komplikované a netypické; to však nezabavuje všeobecné súdy povinnosti urobiť všetko pre nájdanie spravodlivého riešenia, akokoľvek sa to môže javiť zložité (I. ÚS 118/2013).

Najvyšší súd pri rozhodovaní veci napadnutým uznesením nevzal do úvahy podstatu a dôležitosť právnych vzťahov, do ktorých zasahuje, ich trvalosť a s tým spojenú právnu istotu. Najvyšší súd sa podľa názoru ústavného súdu formalisticky zameril na formálne premenné posudzovanej veci (adresát doručovania poručenského rozsudku a následné nadobudnutie právoplatnosti rozsudku poručenského súdu) a nijako sa nevyjadril ku skutočnosti, že v danom prípade môže byť podstatným spôsobom zasiahnutá zmluvná sloboda účastníkov zmluvného vzťahu a ich hmotné ústavné práva majetkového charakteru. Najvyšší súd navyše v napadnutom uznesení akoby odignoroval a nerešpektoval (i) nepochybný prejav individuálnej autonómie vôle zmluvných strán darovacej zmluvy, kde daryňa poručiteľka aj obdarovaní sťažovatelia od počiatku chceli, aby nastali účinky darovacej zmluvy, a hlavne (ii) skutočnosť, že poručenský rozsudok sa fyzicky dostal do osobnej dispozície daryne, ktorá svojím prejavom vôle podala návrh na registráciu poručenským rozsudkom schválenej darovacej zmluvy na Štátnom notárstve Bratislava I.

V napadnutom uznesení najvyšší súd taktiež vôbec nezohľadnil skutočnosť, že prípadné porušenie povinnosti štátneho orgánu vrátane súdu (napr. v otázke

	správneho doručovania) nemôže byť vykladané na ťarchu strany, ktorá dôverovala, že štátny orgán (súd) pozná právo a bude konať v súlade s právnymi predpismi, a ktorá bola ako účastník konania navyše s rozhodnutím takéhoto štátneho orgánu (súdu) a jeho obsahom plne oboznámená bez ohľadu na to, že ako adresáta štátny orgán (súd) pri doručovaní uviedol domnelého (či neplatne zvoleného alebo ustanoveného) zástupcu tohto účastníka konania. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd porušil základné právo sťažovateľov zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a ich právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože právne závery v ňom obsiahnuté sú nedostatočné pre také rozhodnutie dovolacieho súdu, aké učinil najvyšší súd napadnutým uznesením. Ústavný súd preto dospel v tejto časti sťažnosti k takému záveru, že došlo k porušeniu práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie. Na podklade konštatovania o porušení ústavných práv sťažovateľov napadnutým uznesením najvyššieho súdu ústavný súd rozhodol, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie. Zároveň priznal sťažovateľom náhradu trov konania. <u>Ústavný súd rozhodol:</u> Základné právo sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017 zo 6. marca 2017 a postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal porušené boli. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017 zo 6. marca 2017 zrušuje a vec vracia najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Najvyšší súd je povinný uhradiť sťažovateľom trovy konania spolu v sume 855,07 €.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESĽP a iných súdov	III. ÚS 408/2016 IV. ÚS 209/2010 ESĽP: Zielinski, Pradal, Gonzales a ďalší v. Francúzsko, ESĽP – Veľká Komora, sťažnosti č. 24846/94 a č. 34165/96 až č. 34173/96, bod 59, Beian v. Rumunsko, Baranowski v. Poľsko IV. ÚS 270/2012, IV. ÚS 299/2012, IV. ÚS 206/08 ESĽP: Helle v. Fínsko, č. 20772/92, rozsudok ESĽP z 19. 12. 1997, bod 60; Rajkovič v. Chorvátsko, č. 50943/99, rozhodnutie ESĽP o prijateľnosti z 3. 5. 2001, bod 2 IV. ÚS 77/02 I. ÚS 242/07 IV. ÚS 192/08, IV. ÚS 1735/07, I. ÚS 26/2010, I. ÚS 640/2014 ÚS ČR: I. ÚS 625/03

súvisiace právne predpisy	zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
kľúčové slová	nehnutelnosť zastúpenie, zastupovanie maloletý dar, darovanie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces dovolanie dovolanie-prípustnosť

spisová značka	II. ÚS 210/2018
populárny názov	kontradiktórnosť konania
sudca spravodajca	Jana Laššáková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	26.09.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov § 36 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1
analytická právna veta	Nedoručením sťažnosti žalovanej proti uzneseniu okresného súdu vydanému súdnym úradníkom vrátane znaleckého posudku, práve na základe ktorých okresný súd dospel vo veci sumy náhrady trov právneho zastúpenia k zásadne inému, pre sťažovateľa podstatne nepriaznivejšiemu rozhodnutiu, a neposkytnutím mu primeranej lehoty na vyjadrenie sa mu okresný súd odňal možnosť vyjadriť sa k sťažnosti žalovanej vrátane znaleckého posudku a predostrieť okresnému súdu vo svoj prospech vlastnú argumentáciu, prípadne na preukázanie svojich tvrdení označiť alebo predložiť vlastné dôkazy, čím došlo k porušeniu princípu kontradiktórnosti konania ako súčasť práva na spravodlivý proces.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu sa návrhom na začatie konania doručeným okresnému súdu 11. februára 2016 (ďalej len „žaloba“) domáhal proti žalovanej určenia, že sťažovateľ je výlučným vlastníkom v žalobe bližšie špecifikovaných nehnuteľností. Okresný súd uznesením z 29. decembra 2016 pre späťvzatie žaloby sťažovateľom rozhodol tak, že konanie zastavuje, sťažovateľovi vracia súdny poplatok v sume 125,80 € a zároveň žalovanej priznáva proti sťažovateľovi plnú náhradu trov konania, o sume ktorej okresný súd rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti tohto uznesenia. Následne okresný súd uznesením z 20. júla 2017 vydaným súdnym úradníkom v spojení s opravným uznesením zo 6. septembra 2017 (ďalej len „uznesenie okresného súdu vydané súdnym úradníkom“ alebo "napadnuté uznesenie") rozhodol o sume náhrady trov konania tak, že sťažovateľovi uložil povinnosť z titulu náhrady trov konania spočívajúcich v trovách právneho zastúpenia zaplatiť žalovanej na účet jej právnej zástupkyne sumu 414,48 € v lehote do 3 dní odo

	dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto uznesenia. Žalovaná proti uzneseniu okresného súdu vydanému súdnym úradníkom podala riadne a včas sťažnosť – riadny opravný prostriedok, ktorou medzi inými namietala najmä nesprávnosť určenia sumy náhrady odmeny advokáta. O sťažnosti žalovanej bolo rozhodnuté napadnutým uznesením okresného súdu. Napadnutým uznesením okresného súdu bolo uznesenie okresného súdu vydané súdnym úradníkom zmenené tak, že sťažovateľ je povinný z titulu náhrady trov konania spočívajúcich v trovách právneho zastúpenia zaplatiť žalovanej na účet jej právnej zástupkyne sumu 10 351,72 €. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu, základného práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi a základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa ústavy, ako aj základného práva na súdnu ochranu podľa listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu (čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru).
z odôvodnenia	Sťažovateľ vytýka okresnému súdu porušenie princípu kontradiktórnosti konania tým, že sťažnosť žalovanej proti uzneseniu okresného súdu vydanému súdnym úradníkom a ňou predložený znalecký posudok č. 5/2017 zo 7. marca 2017 vypracovaný znalkyňou z odboru stavebníctva (ďalej len „znalecký posudok“) o všeobecnej hodnote nehnuteľností (predmetu konania) pred vydaním napadnutého uznesenia okresného súdu sťažovateľovi nedoručil, čím mu odňal akúkoľvek možnosť sa k týmto vyjadriť a predniesť tak vo svoj prospech vlastnú argumentáciu, prípadne na preukázanie svojich tvrdení označiť alebo predložiť ďalšie dôkazy. Sťažovateľ svoju (ústavnú) sťažnosť odôvodňuje aj tým, že napadnuté uznesenie okresného súdu nie je riadne a vyčerpávajúco odôvodnené, resp. pre absenciu riadneho odôvodnenia je nepreskúmateľné. Sťažovateľ navyše v sťažnosti namieta, že o zmene zákonného sudcu v právnej veci žaloby nebol nijako upovedomený, dôsledkom čoho mu bola odňatá možnosť vzniesť proti osobe (nového) sudcu námietku zaujatosti. Napokon sťažovateľ vo svojej sťažnosti tvrdí, že keďže mu nie je zrejmé, na základe akej skutočnosti došlo k zmene zákonného sudcu, čo inak nijako nevyplýva ani zo súdneho spisu, napadnuté uznesenie okresného súdu bolo vydané nezákonným sudcom. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad Georgiidias v. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997). Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v rámci svojej rozhodovacej činnosti okrem iného konštatoval, že princíp rovnosti zbraní vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v

ktorej je jej odporca (Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002, § 45). Právo na kontradiktórne konanie zase znamená, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu, a vyjadriť sa k nim (pozri cit. rozsudok Komanický, bod 46).

Za kontradiktórny proces možno považovať len taký proces, v ktorom je rešpektovaná zásada rovnosti zbraní, t. j. ktorý stranám garantuje rovnaký prístup k akýmkoľvek dôkazom a argumentom, ktoré boli predložené súdu a ktoré by mohli mať vplyv na prejednanie a súdne rozhodnutie. Takýto rovnaký prístup má stranám konania zabezpečiť možnosť spochybňovať a vyvracať argumenty protistrany (konfrontačná zásada) s cieľom súperenia strán a aj s cieľom ovplyvniť výsledok konania.

Z princípu kontradiktórnosti konania vyplýva, že samotný účastník konania musí mať možnosť posúdiť, či a do akej miery je písomné vyjadrenie jeho odporcu právne významné, či obsahuje také skutkové a právne dôvody, na ktoré je potrebné z jeho strany reagovať alebo inak je vhodné sa k nemu vyjadriť, nezáleží pritom, aký je jeho skutočný účinok na súdne rozhodnutie (napr. vec K. S. proti Fínsku, rozsudok ESĽP z 31. 5. 2001, vec F. R. proti Švajčiarku, rozsudok ESĽP z 28. 6. 2001). Inak povedané, požiadavka „kontradiktórnosti konania“ sa v judikatúre ESĽP chápe čisto formálne. Z jej hľadiska v podstate nezáleží alebo len málo záleží na skutočnom obsahu a význame informácie alebo argumentov predložených súdu (mutatis mutandis I. ÚS 230/03, II. ÚS 249/2012, II. ÚS 168/2012).

Obsahom základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je ratione materiae aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. náhrade trov konania v súlade so zákonom. (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997, IV. ÚS 348/2011). Z toho vyplýva, že princíp kontradiktórnosti musí byť rešpektovaný aj v rámci rozhodovania o trovách konania.

Ústavný súd sa plne stotožňuje s argumentáciou sťažovateľa, podľa ktorej nedoručením sťažnosti žalovanej proti uzneseniu okresného súdu vydanému súdnym úradníkom vrátane znaleckého posudku, práve na základe ktorých okresný súd dospel vo veci sumy náhrady trov právneho zastúpenia k zásadne inému, pre sťažovateľa podstatne nepriaznivejšiemu rozhodnutiu, a neposkytnutím mu primeranej lehoty na vyjadrenie sa mu okresný súd odňal možnosť vyjadriť sa k sťažnosti žalovanej vrátane znaleckého posudku a predostrieť okresnému súdu vo svoj prospech vlastnú argumentáciu, prípadne na preukázanie svojich tvrdení označiť alebo predložiť vlastné dôkazy, čím došlo k porušeniu princípu kontradiktórnosti konania ako súčasťou práva na spravodlivý proces.

Aj keď § 239 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) *expressis verbis* neukladajú súdu povinnosť sťažnosť – riadny opravný prostriedok strany sporu proti uzneseniu vydanému súdnym úradníkom protistrane doručiť a zároveň jej poskytnúť primeraný čas sa k sťažnosti vyjadriť, z judikatúry ústavného súdu a ESĽP jednoznačne vyplýva, že všeobecné súdy sa nesmú obmedziť len na doručovanie tých procesných podaní, pri ktorých je táto povinnosť výslovne upravená v procesnom kódexe, ale v súlade s princípom kontradiktórnosti a rovnosti zbraní sú povinné doručovať aj iné podania nad rámec explicitnej právnej úpravy (III. ÚS 183/2010, IV. ÚS 259/2011, II. ÚS 584/2011, II. ÚS 499/2012).

Na uvedenom nič nemení ani čl. 9 CSP, podľa ktorého strany sporu majú právo sa oboznámiť s vyjadreniami, návrhmi a dôkazmi protistrany a môžu k nim vyjadriť svoje stanovisko „v rozsahu, ktorý určí zákon“, pretože podľa čl. 3 ods. 1 CSP každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s ústavou,

verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnými záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou ESĽP a Súdneho dvora Európskej únie, a to so zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené. Uvedené platí o to viac, ak ide tak, ako tomu bolo aj v preskúmvanej veci, o podstatné procesné podanie (sťažnosť žalovanej), ktoré malo zásadný vplyv na výsledok sporu (rozhodnutie o sume náhrady trov konania).

V súvislosti s tvrdením konajúcej sudkyne v jej vyjadrení z 1. júna 2018, podľa ktorého k porušeniu princípu rovnosti zbraní okresným súdom v rámci konania o sume náhrady trov konania nedošlo aj preto, lebo sťažovateľ proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 12 C 33/2016 z 29. decembra 2016 v časti výroku o priznaní nároku žalovanej proti sťažovateľovi na plnú náhradu trov konania nepodal odvolanie – riadny opravný prostriedok, ústavný súd dodáva, že v preskúmvanej veci toto tvrdenie nie je nijako na mieste. Totiž práve až pri rozhodovaní o sume už právoplatne priznaného nároku, či už na plnú, alebo len na čiastočnú náhradu trov konania, t. j. všetkých výdavkov vzniknutých v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva, je súd nielen oprávnený, ale aj povinný osobitne posúdiť, či ten-ktorý výdavok vrátane výdavkov strany sporu na právne zastúpenie advokátom je preukázaný, odôvodnený a účelne vynaložený (§ 251 CSP). Pokiaľ ide o sumu, či už v plnej alebo len v čiastočnej náhrade trov právneho zastúpenia advokátom, základom pre jej určenie sú vždy právne relevantné ustanovenia vyhlášky.

Na základe týchto dôvodov ústavný súd dospel k názoru, že rešpektovanie práva na spravodlivé súdne konanie si vyžadovalo, aby sťažovateľ dostal možnosť posúdiť, či a akým spôsobom je potrebné alebo vhodné z jeho strany v čase pre neho primeranom (dostatočnom) reagovať na sťažnosť žalovanej proti uzneseniu okresného súdu vydanému súdnym úradníkom vrátane znaleckého posudku. V skutočnosti sa sťažovateľ mal možnosť s týmto písomným podaním (s jeho existenciou) oboznámiť až prostredníctvom samotného napadnutého uznesenia okresného súdu, pričom možnosť vyjadriť sa k nemu v predmetnom konaní nemal žiadnu.

Pretože okresný súd v konaní o sume náhrady trov konania nepostupoval v súlade s princípom rovnosti zbraní a princípom kontradiktórnosti konania, napadnutým uznesením okresného súdu, ktoré z tohto konania vyplynulo, bolo porušené základné právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Keďže ústavný súd vyslovil porušenie základného práva garantovaného ústavou a práva zaručeného medzinárodnou zmluvou o ľudských právach, zrušil napadnuté uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Po vrátení veci na ďalšie konanie bude úlohou okresného súdu, riadiac sa právnymi názormi ústavného súdu vyslovenými v tomto náleze, vec v ďalšom konaní opätovne prerokovať a rozhodnúť, rešpektujúc obsah a zmysel všetkých práv, ktorých porušenie bolo ústavným súdom v doterajšom konaní zistené.

Keďže čl. 48 ods. 2 ústavy (a rovnako aj čl. 38 ods. 2 listiny) zaručujúce základné právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, ktoré v sebe zahŕňa garanciu dodržiavania princípu kontradiktórnosti a rovnosti zbraní, je vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj k čl. 36 ods. 1 listiny ustanovením špeciálnym a z tohto dôvodu v súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu jeho aplikácia podľa princípu prednosti špeciálneho ustanovenia pred generálnou právnou úpravou v danej veci neprichádza do úvahy

	(na rozdiel od toho k čl. 6 ods. 1 dohovoru špeciálne ustanovenie, ktoré by osobitne zaručovalo právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, neexistuje, pozn.), ústavný súd vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj podľa čl. 36 ods. 1 listiny sťažnosti nevyhovel. Z princípu subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy) vyplýva, že ústavný súd môže poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky. Pretože zrušením napadnutého uznesenia okresného súdu ústavným súdom a vrátením mu veci na ďalšie konanie sa sťažovateľovi vytvorí priestor na to, aby k sťažnosti žalovanej – riadnemu opravnému prostriedku proti uzneseniu okresného súdu vydanému súdnym úradníkom predostrel okresnému súdu vlastnú argumentáciu vrátane námietky o nezákonnej zmene zákonného sudcu a tiež námietky o jeho zaujatosti, dôsledkom čoho k náprave a poskytnutiu ochrany sťažovateľovi môže dôjsť už v rámci daného základného (nachádzacieho) konania o sume náhrady trov, ústavný súd s poukazom na princíp subsidiarity rozhodol tak, že (ústavnej) sťažnosti sťažovateľa ani v tejto zvyšnej časti nevyhovel. <u>Ústavný súd rozhodol:</u> Základné právo sťažovateľa vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením okresného súdu z 10. januára 2018 porušené boli. Uznesenie okresného súdu z 10. januára 2018 zrušuje a vec vracia okresnému súdu na ďalšie konanie. Okresný súd je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 488,13 €. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESĽP a iných súdov	IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04 ESĽP: Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002, § 45; K. S. proti Fínsku, rozsudok z 31. 5. 2001; F. R. proti Švajčiarku, rozsudok z 28. 6. 2001; Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997 I. ÚS 230/03, II. ÚS 249/2012, II. ÚS 168/2012 IV. ÚS 348/2011 III. ÚS 183/2010, IV. ÚS 259/2011, II. ÚS 584/2011, II. ÚS 499/2012
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	trovy konania-náklady konania advokát, advokácia-náhrada trov právneho zastúpenia práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na zákonného

	sudcu princíp a zásady (zjednotenie pojmov)-kontradiktórnosť

spisová značka	II. ÚS 291/2018
populárny názov	kumulácia dovolacích dôvodov
sudca spravodajca	Jana Laššáková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	06.12.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 CSP, ako aj § 421 CSP a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmatečnosti uvedené § 420 písm. a) až f) CSP a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej 13 procesnej vady zmatečnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“
skutkový stav a základné fakty	P.D. (ďalej len "pôvodný vlastník") ako vlastník nehnuteľností uzavrel s J.K. (ďalej aj „záložca“) 12. novembra 2009 kúpnu zmluvu (ďalej len „kúpna zmluva“), ktorej predmetom bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Záložca už ako nový vlastník nehnuteľností uzavrel so sťažovateľkou 12. apríla 2010 záložnú zmluvu (ďalej len „záložná zmluva“), ktorej predmetom bolo zriadenie záložného práva na nehnuteľnosti v prospech sťažovateľky ako záložnej veriteľky. Pôvodný vlastník podal na okresnom súde žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam z dôvodu odstúpenia od kúpnej zmluvy. Pôvodný vlastník odstúpil od kúpnej zmluvy 12. novembra 2010. Okresný súd rozhodol rozsudkom zo 6. apríla 2011 tak, že určil, že pôvodný vlastník je výlučným vlastníkom nehnuteľností a záložca je povinný vydať nehnuteľnosti a vrátiť tú časť kúpnej ceny, ktorá bola pôvodnému vlastníkovi uhradená. I.P. ako záložný veriteľ pôvodného vlastníka podal na okresnom súde žalobu o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy proti pôvodnému vlastníkovi a záložcovi ako odporcom. Okresný súd rozsudkom z 29. novembra 2012 rozhodol o neplatnosti kúpnej zmluvy. Okresný súd rozsudkom z 26. mája 2016 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) na návrh pôvodného vlastníka rozhodol, že záložná zmluva uzatvorená medzi sťažovateľkou a záložcom je neplatná. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka spolu so záložcom odvolanie, v ktorom navrhli, aby krajský súd rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu žalobcu zamietne v celom rozsahu, alternatívne, aby rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré

	najvyšší súd ako procesne neprípustné odmietol. Predmetom sťažnosti sú tvrdenia sťažovateľky o neopodstatnenosti posudzovania kumulácie dôvodov dovolania v zmysle § 420 a § 421 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) ako kumulácie neprípustnej. Predmetom sťažnosti je tiež rozporovanie posúdenia rozhodnutej veci v jej merite odvolacím súdom.
z odôvodnenia	V kontexte sťažnostnej argumentácie sťažovateľky je predmetom posúdenia zo strany ústavného súdu otázka, či je z ústavného hľadiska udržateľný taký prístup najvyššieho súdu ako súdu rozhodujúceho o dovolaní, v zmysle ktorého ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa § 420 CSP, ako aj § 421 CSP, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP. K tejto otázke prijal ústavný súd uznesením č. k. PLz. ÚS 1/2018-22 z 25. apríla 2018 zjednocujúce stanovisko v znení: „Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 CSP, ako aj § 421 CSP a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) CSP a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“ Ústavný súd v odôvodnení predmetného uznesenia okrem iného uviedol: «Zo žiadneho zákonného ustanovenia Civilného sporového poriadku nevyplýva obmedzenie, ktoré by čo i len naznačovalo, že proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné dovolanie z dôvodu podľa § 420 CSP, ako aj podľa § 421 CSP, by uplatnenie niektorého dôvodu prípustnosti dovolania vylučovalo alebo podmieňovalo možnosť uplatniť aj iný dovolací dôvod. Možno konštatovať, že § 420 CSP zakladá samostatne prípustnosť dovolania a rovnako samostatne zakladá prípustnosť dovolania aj § 421 CSP. Zákon medzi nimi neupravuje žiadnu súvislosť, a to ani podmieňujúcu, ani vylučujúcu. Právna úprava je v tomto smere jasná a jednoznačná. Neexistuje preto dôvod, prečo by mal súd pri rozhodovaní postupovať podľa čl. 4 ods. 2 CSP. Napokon, zmyslom tohto ustanovenia je určiť taký postup, aby súd nemusel stranu pri rozhodovaní odmietnuť (zákaz odmietnutia spravodlivosti) a v prípade pochybností rozhodnúť pozitívne. Aplikáciou tohto ustanovenia spôsobom, ako to vykonal veľký senát, by došlo k presne opačnému efektu. Je ústavne (ale i zákonne, pozn.) neakceptovateľný taký postup, ktorým by bol dovolateľ nútený vybrať si len jeden z dôvodov prípustnosti dovolania napriek reálnej existencii viacerých dôvodov prípustnosti dovolania. Týmto postupom by bola de facto rozhodovacia činnosť súdu delegovaná na dovolateľa, resp. advokáta, čo je neprípustné. Právne posúdenie prípustnosti opravného prostriedku a aplikácia práva na konkrétny prípad je úlohou (dovolacieho) súdu. Z právnej úpravy Civilného sporového poriadku, ktorá neukladá dovolateľovi povinnosť podať dovolanie len z jedného dôvodu prípustnosti, možno vyvodiť záver, že dovolateľ môže podať dovolanie kumulatívne z oboch dôvodov prípustnosti (§ 420 a § 421 CSP). Absenciu zakotvenia zákazu kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania v právnej úprave hodnotí ústavný súd ako zámer zákonodarcu, ktorý je možné zmeniť iba (opäť) zákonom, a nie názorom de lege ferenda. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na čl. 2 ods. 3 ústavy, podľa ktorého každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá. V zmysle čl. 3 ods. 2 CSP výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Ak veľký senát zužuje viaceré uplatnené dôvody prípustnosti dovolania len na jeden

z nich, a to ten, ktorý je v zákone uvedený na prednejšom mieste, jeho výklad protirečí nielen jasnému textu zákona, ale súčasne aj základnému princípu, na ktorom Civilný sporový poriadok spočíva (čl. 3 ods. 2 CSP). Prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania a nadmerný tlak na dopĺňanie takých náležitostí do procesných úkonov účastníkov, ktoré nemajú oporu v zákone, ktoré idú nad rámec zákona alebo nemajú základný význam pre ochranu zákonnosti, nie sú v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu (nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 1/02).

Ústavný súd považuje zmenenú koncepciu dovolania spočívajúcu v sprísnení podmienok upravujúcich odôvodnenie dovolania (§ 431 až § 433 CSP), v obmedzení dovolania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci len na prípady zásadného právneho významu (§ 421 ods. 1 CSP), v spisani dovolania kvalifikovanou osobou (§ 429 ods. 1 CSP), vo zvýšení limitu pre prípustnosť dovolania z trojnásobku na desaťnásobok minimálnej mzdy [§ 422 ods. 1 písm. a) CSP] za – pre tento čas – dostatočnú záruku pred zneužitím dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Prvoradou podmienkou dostupnosti práva na súdnu ochranu je také správanie súdu, pri ktorom sa zdrží akejkolvek svojej činnosti, ktorou by oprávnenej osobe bez právneho dôvodu sťažoval, či dokonca maril možnosť konať pred súdom, v medziach platného právneho poriadku uplatňovať svoje hmotné aj procesné práva. (DRGONEC, J. Ústava Slovenskej republiky. Bratislava : C. H. Beck, 2015, s. 855.).

„Právo na prístup k súdu je nevyhnutnou, imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces.“ (nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 875/2016 z 28. februára 2017). „Bolo by nemysliteľné, aby článok 6 ods. 1 dohovoru detailne popisoval procesné záruky poskytované stranám prebiehajúceho sporu a aby primárne nechránil to, čo samo osebe umožňuje mať prospech práve z týchto záruk, teda prístup k súdu. Zásady spravodlivosti, verejnosti a rýchlosti súdneho konania totiž nemajú žiadnu hodnotu, ak žiadne konanie neprebíha. Ak zhrnieme tieto vyslovené úvahy, dospejeme k záveru, že právo na prístup k súdu tvorí esenciálny prvok práva na spravodlivý proces.“ (rozsudok ESLP vo veci Golder proti Spojenému kráľovstvu z 21. 2. 1975, sťažnosť č. 4451/70, body 35 – 36).

Existenciu práva na prístup k súdu akceptuje aj právna doktrína, ktorá uvádza, že ak hlavným zmyslom a účelom čl. 6 ods. 1 dohovoru je dosiahnutie spravodlivého procesu, potom by bolo priamo v rozpore s tým zabránenie vôbec vzniku súdneho procesu. Zamedzením prístupu k súdu by sa vlastne nemohol naplniť ani hlavný zmysel (účel) práva na spravodlivý súdny proces, ktorým je súdna ochrana práva. V tomto zmysle potom právo na spravodlivý proces obsahuje dve integrálne súčasti, ktoré sú vzájomne späté a podmienené, a to právo na prístup k súdu a právo na spravodlivé súdne konanie (SVÁK, J. Ochrana ľudských práv v troch zväzkoch. II. zväzok. Bratislava : Paneurópska vysoká škola, 2011. s. 10.).

„Právo na prístup k súdu môže podliehať rôznym procesnoprávnym obmedzeniam a formalitám, avšak iba pri zachovaní jeho podstaty a pri rešpektovaní primeranosti obmedzenia, aby nedošlo k odopretiu práva na prístup k súdu do takej miery, že by bol narušený jeho účel. Okrem uvedených kritérií je nevyhnutné, aby konkrétne obmedzenie sledovalo legitímny cieľ, t. j. aby nebolo svojvoľné“ (rozsudok ESLP vo veci Ashigdane proti Spojenému kráľovstvu z 28. 5. 1985, sťažnosť č. 8225/78, bod 58).

Ak veľký senát generálne vylúčil súbežné uplatnenie dôvodov prípustnosti dovolania a pre takéto vylúčenie neexistujú rozumné a presvedčivé argumenty, odňal tým právo dovolateľovi na prístup k súdu a porušil zásadu zákazu denegatio iustitiae.»

Prijaté zjednocujúce stanovisko ústavného súdu je plne aplikovateľné aj v prerokovávanej veci a ústavný súd naň v plnom rozsahu poukazuje. Z tohto

dôvodu ústavný súd uzatvára, že pokiaľ sťažovateľka v podanom dovolaní uplatnila súbežne dôvody prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP, ako aj podľa § 421 CSP a najvyšší súd sa v napadnutom uznesení pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzil len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 CSP, porušil tým základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Keďže napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd toto uznesenie zrušil (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a vrátil mu vec na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 v spojení s § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde].

Vecným zaoberaním sa sťažnosťou vo vzťahu k namietanému postupu a rozhodnutiam súdov nižších stupňov ústavnému súdu bráni princíp subsidiarity vyjadrený v čl. 127 ods. 1 in fine ústavy, a preto, rešpektujúc zásadu vlastného sebaobmedzenia a zdržanlivosti (PL. ÚS 3/09, I. ÚS 76/2011, PL. ÚS 95/2011), ústavný nepovažoval za potrebné zaoberať sa postupom a rozsudkom krajského súdu, ktoré budú predmetom posúdenia zo strany najvyššieho súdu po vrátení veci na ďalšie konanie. Ústavný súd v tejto súvislosti prihliadol aj na zásadu minimalizovania zásahov do právomoci iných orgánov verejnej moci, keďže nálezom zrušujúcim rozhodnutie o poslednom procesnom prostriedku, ktorý zákon sťažovateľke na ochranu jej práv poskytuje, sa vytvoril priestor na ochranu namietaného porušenia týchto práv v rámci sústavy všeobecných súdov (obdobne pozri napr. IV. ÚS 128/07).

So zreteľom na to, že najvyšší súd po vrátení veci bude pokračovať v dovolacom konaní, v ktorom sa bude musieť vysporiadať aj s argumentáciou sťažovateľky vo vzťahu k jej námietkam týkajúcim sa postupu a rozhodnutia krajského súdu, ústavný súd v tejto časti sťažnosti nevyhovel.

Ústavný súd v časti namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 48 ods. 1 ústavy sťažnosti nevyhovel. V pokračujúcom dovolacom konaní má sťažovateľka k dispozícii dostatok procesných prostriedkov na ochranu svojich práv a zároveň sa jej otvára možnosť na uplatnenie argumentácie týkajúcej sa skutkovej a právnej stránky rozhodovanej veci.

Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, v náleze vysloví, ktoré základné právo alebo sloboda a ktoré ustanovenie ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy sa porušili, a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa základné právo alebo sloboda porušili. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Ústavný súd zruší aj iný zásah, ktorým sa porušilo základné právo alebo sloboda, ak to pripúšťa povaha tohto iného zásahu. Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

V danom prípade bolo na ochranu základného práva sťažovateľky potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. V ďalšom konaní je najvyšší súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde). Najvyšší súd je tiež viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 56 ods. 7 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd rozhodol:

Najvyšší súd uznesením z 8. februára 2018 porušil základné právo obchodnej spoločnosti FKH elektro, s. r. o. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a

	podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uznesenie najvyššieho súdu z 8. februára 2018 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie. Obchodnej spoločnosti FKH elektro, s. r. o. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 585,75 €. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	PLz. ÚS 1/2018 ESELP: Golder proti Spojenému kráľovstvu z 21. 2. 1975, sťažnosť č. 4451/70, body 35 – 36 PL. ÚS 3/09, I. ÚS 76/2011, PL. ÚS 95/2011 IV. ÚS 128/07
súvisiace právne predpisy	zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	dovolanie-dovolacie konanie dovolanie-prípustnosť dovolanie-dovolacie dôvody

spisová značka	II. ÚS 318/2018
populárny názov	porušenie práv obvineného vo väzobnom konaní
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	17.10.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 5 ods. 4 zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5
analytická právna veta	Ústavný súd rozlišuje medzi vecnými dôvodmi trvania väzby (teda zákonnosťou väzby) a procesným postupom orgánov pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby, pričom tieto sa navzájom neovplyvňujú. Porušenie procesných ustanovení (vrátane požiadavky na rozhodnutie vo väzobnom konaní v primeranej lehote) pri rozhodovaní o väzbe nemá nutne za následok prepustenie z väzby na slobodu. Pri porušení práv obvineného má tento právo na nápravu porušenia, a to v závislosti od jeho závažnosti. Pri kompenzácii porušenia procesných práv obvineného do úvahy prichádza okrem konštatovania porušenia základného práva predovšetkým náprava v podobe umožnenia výkonu procesného práva, o ktoré bol obvinený ukrátený, prípadne finančná kompenzácia tam, kde odstránenie pochybenia nie je možné (typicky pri neprimeranej dĺžke rozhodovania).
skutkový stav a základné fakty	Napadnutým rozhodnutím krajského súdu bolo na podklade sťažnosti prokurátora okresnej prokuratúry (ďalej aj „prokurátor“ alebo „okresný prokurátor“) zrušené uznesenie okresného súdu z 22. marca 2018, ktorým boli sťažovatelia prepustení z väzby na slobodu, pričom sám krajský súd rozhodol

	podľa § 79 ods. 3 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) tak, že žiadosti sťažovateľov o prepustenie z väzby na slobodu z 13. marca 2018 zamietol. Krajský súd v napadnutom rozhodnutí poukázal na to, že okresný súd sťažovateľov prepustil na slobodu po tom, čo konštatoval prieťahy v konaní spôsobené nepredložením žiadostí obvinených o prepustenie z väzby na slobodu z 19. januára 2018 sudcovi (ďalej len „podanie z 19. januára 2018“)]. Proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť okresný prokurátor. V písomných dôvodoch sťažnosti uviedol, že podanie z 19. januára 2018 nebolo žiadosťou o prepustenie na slobodu, ale išlo o sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia, o ktorej mal rozhodnúť dozorujúci prokurátor. V konečnom dôsledku podľa prokurátora došlo k prepusteniu obvinených z väzby bez toho, aby na to boli naplnené dôvody, a ak by mal okresný súd uvažovať o prepustení obvinených na slobodu, mal zvážiť uloženie obmedzení, keďže u obvinených sú objektívne dané dôvody väzby. Krajský súd na podklade tejto sťažnosti preskúmal napadnuté uznesenie a zistil, že sťažnosť prokurátora bola dôvodná. Krajský súd bol toho názoru, že podanie z 19. januára 2018, označené ako „sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa o vznesení obvinenia“, nebolo možné ani podľa obsahu vyhodnotiť ako žiadosť o prepustenie z väzby. Krajský súd tiež vyslovil názor, podľa ktorého ani samotné nerešpektovanie lehoty, prípadne rozhodovanie po zákonnej lehote, nemá za následok prepustenie obvineného z väzby na slobodu, ale znamená, že v prípade konštatovania prieťahov má obvinený nárok od štátu žiadať náhradu za nezákonné rozhodovanie v neprimeranej lehote. Sťažovatelia toto rozhodnutie krajského súdu napadli ústavnými sťažnosťami, v ktorých vznášajú dve skupiny námietok. V prvej časti sťažností tvrdia, že krajský súd vydal napadnuté rozhodnutie bez toho, aby im (resp. ich obhajcovi) doručil písomné vyhotovenie sťažnosti prokurátora, čím porušil ich právo na obhajobu v zmysle čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. V druhej časti ústavných sťažností tvrdia, že postupom, v ktorom krajský súd odmietol posúdiť ich podanie z 19. januára 2018 ako sťažnosti o prepustenie z väzby na slobodu, došlo k porušeniu ich základných práv a slobôd zaručených čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.
z odôvodnenia	Podľa judikatúry ústavného súdu je v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy týkajúcich sa práva na osobnú slobodu (ktoré je v širšom zmysle proklamované v čl. 17 ods. 1 ústavy) obsiahnuté tak právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná (čomu zodpovedá právo zaručené čl. 5 ods. 4 dohovoru), ako aj právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu, alebo byť prepustený počas konania [čomu zodpovedá právo zaručené čl. 5 ods. 3 dohovoru (obdobne III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03 a III. ÚS 199/05)]. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu, na ktorú v ústavnej sťažnosti poukazujú aj sťažovatelia (napr. nálezy sp. zn. II. ÚS 18/2013, I. ÚS 425/2015), ako aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok vo veci Trzaska proti Poľsku č. 25792/94 z 11. 7. 2000, bod 74 alebo vo veci Knebl proti Českej republike č. 20157/05 z 28. 10. 2010, bod 81) ďalej vyplýva, že v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, resp. čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy musia byť poskytnuté určité základné procesné záruky, i keď nemusia byť nutne rovnaké (t. j. tak široké), ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 6 ods. 1 dohovoru pri rozhodovaní vo veci samej. V každom prípade musí mať osoba vo väzbe možnosť predložiť argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe. Musí jej byť daná možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam prokurátora o odôvodnenosti trvania väzby a vyvracať ich. Pre tento účel jej nemôže byť odopreté právo oboznámiť sa s dôkazmi a skutočnosťami, o ktoré by sa malo opierať rozhodnutie súdu o väzbe

(kontradiktórnosť konania).

Procesný postup súdu musí tiež zabezpečiť, aby bola obvinenému, resp. obžalovanému v týchto smeroch poskytnutá rozumná príležitosť obhajovať svoje záujmy za podmienok, ktoré ho nepostavia do podstatne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s druhou stranou (princíp rovnosti zbrani). Zabezpečenie kontradiktórnej povahy konania a rešpektovanie princípu rovnosti zbrani predstavujú základné procesné garancie uplatniteľné vo veciach týkajúcich sa pozbavenia osobnej slobody väzbou (III. ÚS 198/05, II. ÚS 18/2013, I. ÚS 425/2015).

V posudzovanom prípade je nesporné, že dôvody sťažnosti prokurátora neboli sťažovateľom, resp. ich obhajcovi doručené pred vydaním uznesenia krajského súdu z 27. marca 2018, a preto sa sťažovatelia nemohli k týmto dôvodom vyjadriť a ovplyvniť tak rozhodnutie krajského súdu o ich ponechaní vo väzbe. Tým boli zároveň postavení do nevýhodnejšej pozície v porovnaní s prokuratúrou, ktorá na rozdiel od nich mala možnosť rozhodnutie súdu ovplyvniť. K stanovisku predsedu senátu krajského súdu (s ktorým nesúhlasil ani predseda krajského súdu), podľa ktorého bola sťažnosť prokurátora včas expedovaná zo súdu, pričom dátum doručenia už krajský súd nemohol nijako ovplyvniť, ústavný súd uvádza, že povinnosťou krajského súdu bolo tiež presvedčiť sa, či bola zásielka aj reálne doručená a obvinený, resp. jeho obhajca mal aj adekvátny časový priestor na vyjadrenie k nej (pričom je samozrejme potrebné zohľadňovať krátke lehoty na vydanie príslušného rozhodnutia, čomu bude zodpovedať aj lehota na prípadné vyjadrenie). Vydanie rozhodnutia bez toho, aby bolo obvineným umožnené sa k podaniu prokurátora vyjadriť, nemôže byť ospravedlnené ani skutočnosťou, že dotknutý senát mal podľa rozvrhu práce ako pojednávaci deň nariadený utorok (ktorý pripadal na 27. marca 2018), pretože technicko-organizačné aspekty (ktoré sú navyše ľahko riešiteľné napr. využitím inej miestnosti) nemôžu byť dôvodom na porušovanie práva obvinených na kontradiktórnosť konania, resp. na rovné postavenie pred súdom.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že vydaním napadnutého rozhodnutia bez predošlého doručenia sťažnosti prokurátora obvineným, resp. ich obhajcovi došlo k porušeniu ich práva na kontradiktórnosť konania a na rovnosť zbrani vyplývajúceho z čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, a preto napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Ústavný súd sa následne zaoberal otázkou, akým spôsobom je na mieste odčiniť porušenie označených práv. V prvom rade považoval za nutné vyjadriť sa k tvrdeniu sťažovateľov, že v prípade zistenia porušenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy v súvislosti s väzobným stíhaním osoby „musí v rámci konvalidácie tohto porušenia dôjsť k prepusteniu danej osoby z väzby, nakoľko sa za predpokladu porušenia uvedených práv nemôže jednáť o väzbu zákonnú“. Sťažovatelia sa v tejto súvislosti odvolávajú na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tost 12/2014 zo 16. apríla 2014, podľa ktorého «ochrana spoločnosti sa zabezpečuje len spôsobom ustanoveným zákonom. Nedodržanie zákonného postupu štátnymi orgánmi vyvoláva v spoločenskej ochrane medzeru, ktorá vyznieva v prospech obžalovaného v podobe sankcie ustanovenej v § 79 ods. 1 Tr. por., ktorá je dôsledkom nesprávnym postupom vyvolaného pomnutia „ďalších dôvodov“ trvania väzby.». Najvyšší súd sa v tomto rozhodnutí vyjadril v tom zmysle, že nedodržanie zákonného postupu spočívajúceho vo vydaní väzobného rozhodnutia v primeranej lehote by malo mať za následok prepustenie obvinených na slobodu, pretože porušením čl. 17 ods. 2 ústavy „odpadol dôvod na ďalšie trvanie väzby“ (s. 8 citovaného rozhodnutia). Z toho sťažovatelia odvodzujú, že aj iné porušenie procesných ustanovení (v tomto prípade nedoručenie sťažnosti prokurátora k vyjadreniu) musí mať za následok prepustenie z väzby.

Názor, podľa ktorého porušenie zákonného postupu (či už nedoručenie sťažnosti prokurátora k vyjadreniu alebo prieťahy v rozhodovaní o väzbe) orgánmi

činnými v trestnom konaní musí mať za následok prepustenie obvinených z väzby, je však v rozpore s ustálenou judikatúrou ústavného súdu týkajúcou sa následkov vyslovenia porušenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy (porovnaj napr. nález sp. zn. II. ÚS 80/2015, II. ÚS 277/2015 alebo sp. zn. II. ÚS 567/2017). Uvedený názor nemá oporu ani v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Najvyšší súd v uvedenom rozhodnutí (na ktoré sa pravdepodobne odvoláva aj okresný súd v rozhodnutí, ktorým prepustil sťažovateľov na slobodu a ktoré bolo zrušené krajským súdom) vytvára ničím neopodstatnenú analógiu medzi dôsledkami neprimerane dlhého konania v trestnej veci samej (rýchlosť rozhodovania vo veci samej vo vzťahu k väzbe je pokrytá čl. 5 ods. 3 dohovoru) a rozhodovania vo väzobnom konaní (rýchlosť rozhodovania o väzbe je pokrytá čl. 5 ods. 4 dohovoru). Na rozdiel od čl. 5 ods. 3, čl. 5 ods. 4 dohovoru nestanovuje ako dôsledok neprimeranej dĺžky rozhodovania (a už vôbec nie v prípade iných procesných pochybení) prepustenie z väzby na slobodu. Nesprávny procesný postup orgánov činných v trestnom konaní pri rozhodovaní o väzbe nemôže sám osebe vyvolať „pominutie dôvodu na ďalšie trvanie väzby“ v zmysle § 79 ods. 1 Trestného poriadku, a teda zakladať dôvod na prepustenie z väzby, ako v citovanom rozhodnutí (na s. 8) mylne konštatuje najvyšší súd a s odvolaním na neho tvrdia aj sťažovatelia v ústavnej sťažnosti. Existencia, resp. ďalšie pretrvávanie väzobných dôvodov je otázkou vecného prieskumu; skutočnosť, že obvineným nie je doručená sťažnosť prokurátora, nijako nevypovedá o tom, či v danom prípade existuje/ďalej pretrváva obava z úteku, ovplyvňovania svedkov, resp. pokračovania v páchaní trestnej činnosti. Uvedené jednoznačne vyplýva aj z nálezu sp. zn. I. ÚS 100/2004, v ktorom ústavný súd konštatoval: „[h]oci ústavný súd vyslovil porušenie čl. 5 ods. 4 dohovoru tým, že sťažovateľovi nebolo doručené stanovisko krajskej prokuratúry k jeho žiadosti o prepustenie z väzby... nevidel dôvod na zrušenie uznesenia. Porušenie práva sťažovateľa na doručenie stanoviska krajskej prokuratúry v konečnom dôsledku nemalo vplyv na vecnú správnosť uznesenia krajského súdu.“ Je celkom zjavné, že ústavný súd rozlišuje medzi vecnými dôvodmi trvania väzby (teda zákonnosťou väzby) a procesným postupom orgánov pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby, pričom tieto sa navzájom neovplyvňujú. Tým menej z predmetného nálezu vyplýva záver, že porušenie procesných ustanovení (vrátane požiadavky na rozhodnutie vo väzobnom konaní v primeranej lehote) pri rozhodovaní o väzbe by malo mať za následok prepustenie z väzby na slobodu (podobne pozri nálezy sp. zn. II. ÚS 80/2015, II. ÚS 277/2015 alebo sp. zn. II. ÚS 567/2017).

Už uvedené nemení nič na tom, že orgány činné v trestnom konaní sú povinné dodržiavať pri rozhodovaní o väzbe všetky procesné predpisy a pristupovať k rozhodovaniu s čo najväčším urýchlením. Pri porušení práv obvineného má tento právo na nápravu porušenia, a to v závislosti od jeho závažnosti. Pri kompenzácii porušenia procesných práv obvineného do úvahy prichádza okrem konštatovania porušenia základného práva predovšetkým náprava v podobe umožnenia výkonu procesného práva, o ktoré bol obvinený ukrátený, prípadne finančná kompenzácia tam, kde odstránenie pochybenia nie je možné (typicky pri neprimeranej dĺžke rozhodovania). V posudzovanom prípade ústavný súd dospel k záveru, že primeranou kompenzáciou porušenia práva obvinených vyjadriť sa k sťažnosti prokurátora bude konštatovanie porušenia práv sťažovateľov zaručených čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, zrušenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu a vrátenie veci na nové rozhodnutie o zákonnosti väzby. Takýmto spôsobom bude reparované porušenie práva sťažovateľov na kontradiktórnosť konania a rovnosť zbraní. Pri novom prerokovaní bude krajský súd povinný poskytnúť sťažovateľom priestor na vyjadrenie a vysporiadať sa s ich argumentáciou (§ 362b ods. 1 Trestného poriadku).

Ústavný súd preto nevyhovel návrhu sťažovateľov na priznanie finančného zadošťučinenia vo výške 5 000 € každému z nich (podobne pozri rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Osváth proti Maďarsku č. 20723/02 z

	5. 7. 2005, bod 22 alebo vo veci Michalák proti Slovensku č. 30157/03 z 8. 2. 2011, bod 163). Z dôvodu vrátenia veci krajskému súdu ústavný súd nepristúpil k vecnému posúdeniu, teda k posúdeniu druhej sťažovateľmi nastolenej otázky, a síce či krajský súd postupoval správne, keď podanie z 19. januára 2018 nevyhodnotil podľa jeho obsahu ako žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, pretože to bude úlohou krajského súdu v novom konaní po tom, čo sa k veci vyjadria obvinení. Pokiaľ ide o tvrdené porušenie čl. 5 ods. 3 dohovoru, uvedené ustanovenie zaručuje jednak právo na urýchlený prieskum zbavenia osobnej slobody a jednak právo byť súdený v primeranej dobe alebo byť prepustený počas konania. Prvá časť ustanovenia je aplikovateľná na situáciu prvotnej súdnej kontroly zákonnosti obmedzenia osobnej slobody nasledujúcej bezprostredne po „zatknutí“ (prvotné rozhodovanie o vzatí do väzby), teda nie na prípad sťažovateľov, u ktorých išlo o následnú previerku dôvodnosti ďalšieho trvania väzby na základe žiadosti o prepustenie z väzby (analogicky napr. III. ÚS 594/2014, III. ÚS 68/08, III. ÚS 383/09). Druhá časť ustanovenia potom zaručuje právo na primeranú dĺžku väzby ako takej. K porušeniu uvedeného ustanovenia môže dôjsť vtedy, keď bude prekročená maximálna povolená dĺžka väzby stanovená vnútroštátnym právom, alebo vtedy, ak väzba presiahne dobu, po ktorú je skutočne nevyhnutná pre dosiahnutie účelu trestného konania. V posudzovanej veci sťažovatelia neuvádzajú vôbec žiadnu argumentáciu, ktorou by odôvodňovali porušenie čl. 5 ods. 3 dohovoru. Predostretá argumentácia týkajúca sa nedoručenia dôvodov sťažnosti prokurátora nemá s citovaným ustanovením žiadnu súvislosť, preto ústavný súd v tejto časti sťažnosti sťažovateľov nevyhovel. <u>Ústavný súd rozhodol:</u> Základné práva sťažovateľov podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru uznesením krajského súdu z 27. marca 2018 porušené boli. Uznesenie krajského súdu z 27. marca 2018 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie. Krajský súd je povinný uhradiť sťažovateľom trovy konania v sume 1 237,82 €. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03 a III. ÚS 199/05 II. ÚS 18/2013, I. ÚS 425/2015 ESELP: Trzaska proti Poľsku č. 25792/94 z 11. 7. 2000, bod 74; Knebl proti Českej republike č. 20157/05 z 28. 10. 2010, bod 81 III. ÚS 198/05, II. ÚS 18/2013, I. ÚS 425/2015 II. ÚS 80/2015, II. ÚS 277/2015, II. ÚS 567/2017
súvisiace právne predpisy	zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
klúčové slová	väzba konanie-kontradiktórnosť doručenie, doručovanie

spisová značka	II. ÚS 382/2018
populárny názov	sprenevera - otázka vlastníckeho práva
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	15.11.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Ak v rámci trestného konania vedeného pre trestný čin sprenevery podľa § 213 Trestného zákona treba riešiť otázku vlastníckeho práva k veci, ktorá má byť predmetom sprenevery, pričom túto otázku samotný Trestný zákon nerieši, musia ju orgány činné v trestnom konaní a všeobecné súdy posudzovať podľa príslušných ustanovení občianskeho, resp. obchodného hmotného práva a až na základe takéhoto právneho posúdenia môžu dospieť k ústavne konformnému záveru o tom, či páchatel nakladal alebo nenakladal s cudzou (zverenou) vecou.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu z 23. apríla 2015 podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku oslobodený spod obžaloby pre skutok právne kvalifikovaný ako zločin sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona. Na základe odvolania prokurátora uznesením krajského súdu zo 17. septembra 2015 bol oslobodzujúci rozsudok okresného súdu zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Ďalším rozsudkom okresného súdu z 28. júna 2016 bol sťažovateľ uznávaný vinným zo spáchania zločinu sprenevery podľa § 213 ods. 1 a 3 Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody v trvaní 3 rokov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 3 rokov. Bol tiež zaviazaný nahradiť v skúšobnej dobe poškodenému spôsobenú škodu vo výške 44 353,86 €. Podľa skutkovej vety odsudzujúceho rozsudku okresného súdu sa trestného činu mal sťažovateľ dopustiť tak, že vo funkcii konateľa obchodnej spoločnosti (ďalej len „odberateľ“) v rámci obchodného styku ako odberateľ preberal od dodávateľa obchodnej spoločnosti (ďalej len „dodávateľ“) rôzny elektronický tovar formou bezhotovostného platobného styku s upozornením od dodávateľa na vystavených faktúrach, že dodávaný tovar zostáva majetkom dodávateľa do úplného zaplatenia faktúry. V období od 20. marca 2008 napriek výzvam zaslaným od dodávateľa elektronickou formou a poštou nezaplatil vystavené faktúry (ich zoznam presne vyplýva zo skutkovej vety rozsudku) a s takto získaným elektronickým tovarom, ktorého nebol vlastníkom, z vlastného rozhodnutia naložil neznámym spôsobom a nevrátil ho dodávateľovi, čím mu spôsobil škodu vo výške 44 353,86 €. Uznesením krajského súdu z 12. januára 2017 bolo odvolanie sťažovateľa proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu zamietnuté. Uznesením najvyššieho súdu zo 4. apríla 2018 (ďalej aj ako "napadnuté uznesenie") bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu. Sťažovateľ predovšetkým z procesnoprávneho hľadiska namieta postup krajského súdu pri rozhodovaní o jeho odvolaní proti odsudzujúcemu rozsudku okresného súdu. Tvrdí, že na verejnom zasadnutí nebol oboznámený stav konania, jeho podstatný obsah, ale ani obsah odvolania. Keď obhajkyňa žiadala o možnosť oboznámiť senát aspoň so základom obrany sťažovateľa, predseda senátu jej zdôraznil, že môže predniesť len záverečný návrh, na čo ju opakovane dôrazne upozornil. Podstatná časť obhajoby sťažovateľa nebola zo strany sudcu

	spravodajcu ostatným členom senátu oboznámená. Druhý zásadný argument sťažovateľa spočíva v tvrdenom nesprávnom právnom posúdení spáchaného skutku, čo sťažovateľ v podanom dovolaní označil ako dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Z týchto dôvodov sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia jeho základných práv vyplývajúcich z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 49 ústavy, čl. 7 ods. 1 dohovoru, č. 39 listiny, čl. 17 ods. 2 druhá alinea ústavy a čl. 1 ods. 1 ústavy postupom najvyššieho súdu a jeho uznesením zo 4. apríla 2018.
z odôvodnenia	Podstatou prvej námietky sťažovateľa je porušenie obhajobných práv sťažovateľa pred odvolacím súdom, ktoré v rámci podaného dovolania označil ako dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu). Najvyšší súd k tomu prostredníctvom predsedu senátu uvádza, že v skutočnosti sa celý senát podrobne oboznámil so spisom vrátane obsahu odvolania, a preto rozhodoval so znalosťou veci. Verejné zasadnutie prebiehalo v súlade s § 326 ods. 4 Trestného poriadku. Nedošlo preto k porušeniu obhajobných práv sťažovateľa zásadným spôsobom. Z pohľadu ústavného súdu treba zdôrazniť, že priebeh verejného zasadnutia krajského súdu o odvolaní 12. januára 2017 sa podľa obsahu zápisnice o verejnom zasadnutí výrazným spôsobom odlišuje od toho, ako priebeh verejného zasadnutia popisuje sťažovateľ. Zo zápisnice vyplýva, že predseda senátu podal na základe spisov správu o stave vecí zameranú na otázky, ktoré treba riešiť, a následne udelil slovo na záverečné reči, v rámci ktorých prokurátor navrhol odvolanie sťažovateľa zamietnuť a obhajkyňa sťažovateľa poukázala okrem iného aj na skutočnosť, že sťažovateľovi vyfakturovaný tovar nebol dodaný, a navrhla rozsudok okresného súdu zrušiť a sťažovateľa oslobodiť spod obžaloby. Zo znenia zápisnice nevyplývajú tvrdené požiadavky obhajkyne na predsedu senátu a rovnako ani tvrdené reakcie predsedu senátu na tieto požiadavky. Priebeh verejného zasadnutia nebolo možné spresniť ani s pomocou zvukového záznamu, keďže sa nerealizoval. Ani z tvrdení účastníkov, ale ani z listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, nevyplýva, že by sťažovateľ, resp. jeho obhajkyňa, či už na verejnom zasadnutí ústne, alebo po jeho skončení písomne, požadovali opravu, resp. doplnenie zápisnice. Inými slovami, možno dôjsť k záveru, že tvrdený priebeh verejného zasadnutia, ktorý mal zakladať porušenie obhajobných práv sťažovateľa zásadným spôsobom (a tým zároveň porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), nie je preukázaný. Sťažovateľ v tomto smere neunesol dôkazné bremeno. Toto konštatovanie plne postačuje pre záver o neopodstatnenosti uplatnenej námietky porušenia obhajobných práv zásadným spôsobom v odvolacom konaní. Druhý zásadný argument sťažovateľa spočíva v tvrdenom nesprávnom právnom posúdení spáchaného skutku, čo sťažovateľ v podanom dovolaní označil ako dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku („rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotno-právneho ustanovenia, pričom správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže dovolací súd skúmať a meniť“). Podľa názoru sťažovateľa skutok tvoriaci predmet obžaloby nebolo možné považovať za trestný čin. Sťažovateľom zastúpený odberateľ totiž tovar od dodávateľa nadobudol do vlastníctva aj napriek tomu, že kúpnu cenu neuhradil, keďže výhrada vlastníckeho práva nebola v písomnej forme vyžadovanej zákonom dojednaná. Neprisvojil si teda cudziu vec, ktorá mu bola zverená. Okrem toho s vecami od dodávateľa nenakladal v rozpore s účelom, na ktorý

boli dodané. Tie mu totiž mali slúžiť na predaj ďalším subjektom, čo sa aj stalo.   Najvyšší súd nezauljal k tejto námietke žiadne stanovisko.   Podľa § 443 ods. 1 Obchodného zákonníka kupujúci nadobúda vlastnícke právo k tovaru, len čo je mu dodaný tovar odovzdaný.   Podľa § 445 Obchodného zákonníka strany si môžu písomne dohodnúť, že kupujúci nadobudne vlastnícke právo k tovaru neskôr, než je ustanovené v § 443. Ak z obsahu tejto výhrady vlastníckeho práva nevyplýva niečo iné, predpokladá sa, že kupujúci má nadobudnúť vlastnícke právo až úplným zaplatením kúpnej ceny.   Podľa § 213 ods. 1 Trestného zákona kto si prisvojí cudziu vec, ktorá mu bola zverená, a spôsobí tak na cudzom majetku škodu malú, potrestá sa odňatím slobody až na dva roky.   Podľa § 213 ods. 3 Trestného zákona v znení účinnom v inkriminovanom čase odňatím slobody na tri roky až desať rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 a spôsobí ním značnú škodu.   Objektom trestného činu sprenevery je predovšetkým vlastnícke právo alebo práva súvisiace s držbou veci. Objektívna stránka spočíva v prisvojení si cudzej veci, ktorá bola páchatel'ovi zverená a v spôsobiení malej škody. Páchatel' si prisvojí cudziu vec, ktorá mu bola zverená, ak s ňou naloží v rozpore s účelom zverenia a zmarí tak základný účel zverenia takým spôsobom, že znemožňuje veriteľovi trvalo navrátiť vec pôvodnému určeniu. Formy takéhoto konania sú rôznorodé (napr. predaj zverenej veci, jej spotrebovanie). Cudzou vecou sa rozumie vec, ktorá nepatrí páchatel'ovi buď vôbec, alebo nepatrí výlučne len jemu. Zverenou vecou sa rozumie vec vo vlastníctve inej osoby, ktorú má páchatel' na základe zmluvy v oprávnenom užívaní alebo z dôvodov plnenia určitých úloh podľa dispozície jej vlastníka v držbe so záväzkom použiť ju len na dohodnutý účel alebo za dohodnutých podmienok ju vlastníkovi vrátiť.   Prevzatie tovaru kupujúcim pri uzatvorení kúpnej zmluvy s výhradou vlastníckeho práva v zmysle § 601 prvej vety Občianskeho zákonníka nezakladá vznik vlastníckeho práva kupujúceho k prevzatému tovaru, ale tento mu je len zverený do užívania na dohodnutý účel až do času, než za tovar zaplatí celú dohodnutú cenu (R 2/2002). Až do zaplatenia kúpnej ceny je cudzou vecou pre páchatel'a tiež vec, ktorú ako kupujúci prevzal od predávajúceho na základe kúpnej zmluvy, ktorej súčasťou bolo dojednanie o výhrade vlastníctva spočívajúce v zmysle § 601 Občianskeho zákonníka v tom, že kupujúci nadobudne vlastníctvo až zaplatením kúpnej ceny. Ak z povahy prípadu vyplýva, že vec nebola určená na ďalší predaj a páchatel' pred zaplatením kúpnej ceny naloží s touto vecou ako s vlastnou (napr. ju predá tretej osobe), možno za splnenia ďalších podmienok posúdiť jeho konanie ako trestný čin sprenevery (judikát Najvyššieho súdu Českej republiky č. 55/2005).   Pri aplikovaní už citovanej právnej úpravy a zovšeobecňujúcich výkladových stanovísk na daný prípad poukazuje ústavný súd na to, že okresný súd vo svojom skoršom (oslobodzujúcom) rozsudku z 23. apríla 2015 dospel k záveru, že odberateľ aj napriek nezaplateniu kúpnej ceny vlastnícke právo k dodanému tovaru nadobudol v zmysle § 443 Obchodného zákonníka, pretože zmluva o výhrade vlastníckeho práva nebola v súlade s § 445 Obchodného zákonníka uzatvorená písomne. Podľa názoru okresného súdu preto sťažovateľ nakladal pri predaji tovaru s vlastnými (nie teda s cudzími a so zverenými) vecami. Okrem toho dospel aj k záveru, že i keby išlo o zverené (cudzíe) veci, o trestný čin sprenevery by mohlo ísť len v prípade, ak by sťažovateľ naložil s nimi v rozpore s účelom, na ktorý mu boli dané do dispozície, čo sa však nestalo, keďže veci mu

boli dodané na účely ďalšieho predaja (čo aj realizoval).

Krajský súd vo svojom zrušujúcom uznesení zo 17. septembra 2015 uviedol, že z § 213 Trestného zákona nevyplýva, že medzi poškodeným a páchatelom musí existovať kúpna zmluva v písomnej forme, resp. rámcová zmluva, vyžaduje sa totiž iba, aby si páchatel prisvojil cudziu vec, ktorá mu bola zverená, a spôsobil tak na cudzom majetku škodu malú. Ak sťažovateľ ako konateľ odberateľa odoberal od dodávateľa tovar, faktúry za dodaný tovar neuhradil a dodaný tovar dodávateľovi ani nevrátil, podľa názoru krajského súdu naplnil skutkovú podstatu trestného činu sprenevery podľa § 213 Trestného zákona.

Uvedeným záväzným právnym názorom krajského súdu bol okresný súd v ďalšom konaní viazaný a vychádzajúc z neho neskorším rozsudkom z 28. júna 2016 uznal sťažovateľa vinným. V ďalšom odvolacom konaní krajský súd zotrval na svojom skôr vyslovenom právnom názore a odvolanie sťažovateľa proti tomuto rozsudku okresného súdu zamietol.

Za uvedeného stavu sťažovateľ podal dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval inter alia aj z § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. V dovolaní uviedol, že v konaní bol správne zistený skutkový stav, ale zo zistených skutočností bol vyvedený nesprávny právny záver, čím je naplnený uplatnený dôvod prípustnosti dovolania. Konkrétne namietal, že nedisponoval cudzími vecami, lebo k veciam, ktoré získal odovzdaním, nadobudol odberateľ vlastnícke právo, pretože medzi ním a dodávateľom nikdy nedošlo k platnému uzavretiu zmluvy o výhrade vlastníctva, ktorá by tento právny stav zmenila. Nepreukázalo sa ani to, že by so zverenými vecami nakladal iným spôsobom ako dohodnutým.

Podľa názoru najvyššieho súdu (vyjadreného v odôvodnení dovolacieho uznesenia) námietky sťažovateľa proti nesprávne právnemu posúdeniu jeho konania nenapĺňajú dovolací dôvod podľa uvedeného ustanovenia. Pokiaľ sťažovateľ poukazoval na spôsob hodnotenia dôkaznej situácie, tak vlastne napádal skutkové zistenia a právne závery, ktorých preskúmanie je v dovolacom konaní vylúčené, pričom okresný súd nepochybil pri právnej kvalifikácii konania sťažovateľa.

V súvislosti so záväzným právnym názorom krajského súdu vysloveným v zrušujúcom uznesení zo 17. septembra 2015 (na ktorom krajský súd zotrval aj v neskoršom uznesení z 12. januára 2017), podľa ktorého z § 213 Trestného zákona nevyplýva, že medzi poškodeným a páchatelom musí existovať kúpna zmluva v písomnej forme, resp. rámcová zmluva, treba z pohľadu ústavného súdu konštatovať, že toto stanovisko vôbec nevysvetľuje, na základe akých okresným súdom správne zistených skutkových okolností a na základe akého právneho posúdenia dospel krajský súd k právnemu záveru, podľa ktorého sťažovateľ nakladal s cudzími (zverenými) vecami, keď tieto predal, hoci kúpnu cenu za ne dodávateľovi neuhradil. Krajský súd síce považoval skutkové zistenia okresného súdu za dostačujúce a správne, no napriek tomu bez akejkoľvek vecnej protiargumentácie odmietol hlavný právny záver okresného súdu, podľa ktorého odberateľ (za ktorého konal sťažovateľ) vlastnícke právo ku kupovaným veciam nadobudol už samotným odovzdaním dodaného tovaru (§ 443 ods. 1 Obchodného zákonníka), pričom na tomto právnom stave nedošlo k prípadnej zmene v dôsledku výhrady vlastníckeho práva, keďže zmluva o výhrade vlastníckeho práva nebola medzi dodávateľom a odberateľom uzatvorená v písomnej podobe (§ 445 Obchodného zákonníka). Okrem toho krajský súd nijako nereflektoval ani na ďalší argument okresného súdu, podľa ktorého aj keby sťažovateľ nakladal s cudzími (zverenými) vecami, za trestný čin sprenevery by sa takýto skutok mohol považovať iba vtedy, keby so zverenými vecami nakladal v rozpore s účelom zverenia.

Najvyšší súd v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku výslovne konštatoval, že sťažovateľ v podanom dovolaní tvrdil, že v konaní bol správne zistený skutkový stav, ale zo zistených

skutočností bol vyvodený nesprávny právny záver, pretože v skutočnosti nedisponoval cudzími vecami, lebo k veciam, ktoré získal odberateľ odovzdaním od dodávateľa, nadobudol odberateľ vlastnícke práva vzhľadom na neexistenciu písomnej zmluvy o výhrade vlastníckeho práva. V priamom rozpore s takto konštatovaným obsahom dovolania však dospel k záveru, podľa ktorého sťažovateľ v dovolaní poukazoval na spôsob hodnotenia dôkaznej situácie, napádal teda skutkové zistenia nižších súdov a na ich základe vyslovené právne závery, ktorých preskúmanie je v dovolacom konaní vylúčené. Navyše dospel aj k záveru, že okresný súd nepochybil pri právnej kvalifikácii konania sťažovateľa, pretože k spáchaniu skutku došlo po stránke subjektívnej, ako aj po stránke objektívnej.

Podľa názoru ústavného súdu sú závery najvyššieho súdu vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku neakceptovateľné, čo v konečnom dôsledku vedie k záveru o ich arbitrárnosti. Evidentne nezodpovedá skutočnosti konštatovanie najvyššieho súdu, podľa ktorého sťažovateľ v podanom dovolaní nenamietal nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom, ale nesprávne hodnotenie dôkaznej situácie, teda skutkové zistenia okresného súdu a krajského súdu. Realita je taká, že táto časť dovolania je založená na skutkovom stave zistenom okresným súdom a krajským súdom, ktorého právne posúdenie však sťažovateľ považuje za celkom nesprávne so záverom, že skutok tvoriaci predmet obžaloby nie je trestným činom. Za daného stavu bolo povinnosťou najvyššieho súdu meritórne sa zaoberať dovolacou argumentáciou sťažovateľa, teda právnym posúdením otázky, či nakladal s vecami patriacimi odberateľovi (v mene ktorého konal) alebo s cudzími (zverenými) vecami tvoriacimi vlastníctvo dodávateľa. Takisto sa mal zaoberať meritórnym právnym posúdením otázky, či sťažovateľ konal v súlade s dohodou, podľa ktorej veci získané od dodávateľa mal použiť na ich následný predaj alebo konal v rozpore s tým, čo bolo s dodávateľom dohodnuté, ako aj otázky, či možno považovať za trestný čin sprenevery, ak páchatel nakladá so zverenou vecou dohodnutým spôsobom.

Pri riešení uvedených právnych otázok je podľa názoru ústavného súdu podstatné, že ak v rámci trestného konania vedeného pre trestný čin sprenevery podľa § 213 Trestného zákona treba riešiť otázku vlastníckeho práva k veci, ktorá má byť predmetom sprenevery, pričom túto otázku samotný Trestný zákon nerieši, musia ju orgány činné v trestnom konaní a všeobecné súdy posudzovať podľa príslušných ustanovení občianskeho, resp. obchodného hmotného práva a až na základe takéhoto právneho posúdenia môžu dospieť k ústavne konformnému záveru o tom, či páchatel nakladal alebo nenakladal s cudzou (zverenou) vecou.

Keďže najvyšší súd uvedeným spôsobom nepostupoval a nerozhodol, porušil tým základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na tento záver už nie je potrebné osobitne sa zaoberať namietaným porušením čl. 1 ods. 1, čl. 17 ods. 2 a čl. 49 ústavy, čl. 39 listiny, ako aj čl. 7 ods. 1 dohovoru.

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd takéto rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vec vrátiť na ďalšie konanie. Na základe citovaných ustanovení ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zo 4. apríla 2018 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Najvyšší súd bude v novom dovolacom konaní viazaný vyslovenými právnymi názormi ústavného súdu.

Hoci sťažovateľ požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 44 000 €, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia advokátom v sume 1 252,94 €, eventuálne 390,50 €, nie je potrebné týmito jeho nárokmi sa zaoberať,

	keďže oba nároky uplatňuje proti okresnému súdu a krajskému súdu. Vo vzťahu k obojm týmto subjektom bola sťažnosť odmietnutá uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 382/2018-14 z 11. júla 2018. <u>Ústavný súd rozhodol:</u> Najvyšší súd uznesením zo 4. apríla 2018 porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uznesenie najvyššieho súdu zo 4. apríla 2018 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	NS: sp. zn. R 2/2002 NS ČR: sp. zn. 55/2005
súvisiace právne predpisy	zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov
klúčové slová	vlastníctvo trestný čin

Uznesenie:

spisová značka	II. ÚS 483/2018
populárny názov	skončenie výkonu ver. funkcie - oznámenie
sudca spravodajca	Jana Laššáková
druh konania	konanie o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	11.10.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov
analytická právna veta	Účelom čl. 8 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení ústavného zákona č. 545/2005 Z. z. (ďalej len „ústavný zákon“) o oznámeniach po skončení výkonu verejnej funkcie je preveriť plnenie všetkých povinností verejných funkcionárov, ktoré im z ústavného zákona vyplývajú. Splnenie týchto povinností je však preverené a čl. 8 ústavného zákona naplnený až podaním oznámenia verejného funkcionára podľa čl. 8 ods. 5 ústavného zákona v tam stanovenej lehote.
skutkový stav a základné fakty	Navrhovateľ sa domáhal preskúmania rozhodnutia Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií (ďalej aj „výbor“ alebo „odporca“) z 19. júna 2018 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) vydaného v konaní podľa čl. 9 ods. 2 písm. a) ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení ústavného zákona č. 545/2005 Z. z. (ďalej len „ústavný zákon“). Výbor napadnutým rozhodnutím uložil navrhovateľovi ako (bývalému) členovi dozornej rady štátneho podniku SLOVOTHERMAE, Kúpele Diamant Dudince, š.p. (ďalej len „štátny podnik“), pokutu v sume 2 862 € podľa čl. 9 ods. 10 písm. c) ústavného zákona z dôvodu, že „nepodal oznámenie podľa čl. 8 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií

	verejných funkcionárov v znení ústavného zákona č. 545/2005 Z. z. v lehote stanovenej v tomto článku“, čím porušil povinnosť ustanovenú v čl. 8 ods. 5 ústavného zákona, pretože „funkčné obdobie verejnému funkcionárovi uplynulo 28.2.2017, oznámenie mal podať do 30.3.2018, oznámenie podal 1.6.2018“.
z odôvodnenia	Predmetom tohto konania, v rámci ktorého ústavný súd plní funkciu orgánu rozhodujúceho o opravnom prostriedku, je preskúmanie napadnutého rozhodnutia výboru podľa dvanásteho oddielu druhej hlavy tretej časti zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) označeného ako „Konanie o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov“. Podľa § 73a ods. 1 zákona o ústavnom súde sa konanie o preskúmaní rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov začína na návrh verejného funkcionára, ktorého sa týka rozhodnutie orgánu, ktorý vykonáva konanie o návrhu vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov podľa ústavného zákona. Podľa § 73a ods. 2 zákona o ústavnom súde o podaní návrhu platí § 20. K návrhu sa pripojujú napadnuté rozhodnutie orgánu podľa odseku 1. Podľa § 73b ods. 1 zákona o ústavnom súde účastníkom konania je navrhovateľ a orgán, ktorý vydal rozhodnutie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov podľa ústavného zákona o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov. Podľa § 73b ods. 2 zákona o ústavnom súde o návrhu koná a rozhoduje senát ústavného súdu na neverejnom zasadnutí. Podľa § 73b ods. 3 zákona o ústavnom súde ak senát ústavného súdu zistí, že konanie verejného funkcionára je v rozpore s ústavným zákonom o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov, rozhodnutie orgánu svojim uznesením potvrdí. V opačnom prípade napadnuté rozhodnutie orgánu senát ústavného súdu nálezom zruší. Podľa § 73b ods. 4 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu je konečné. Podľa čl. 2 ods. 1 písm. zc) v spojení s čl. 3 ods. 1 ústavného zákona je verejným funkcionárom aj člen dozornej rady štátneho podniku. Podľa čl. 3 ods. 1 ústavného zákona na účely čl. 7 a 8 a na účely konania, ak sa porušili povinnosti podľa čl. 7 a 8, sa osoba, ktorá vykonávala verejnú funkciu, považuje za verejného funkcionára aj v období jedného roka odo dňa skončenia výkonu verejnej funkcie. Podľa čl. 8 ods. 1 ústavného zákona sa verejnému funkcionárovi podľa čl. 2 ods. 1 písm. a), c), d), f), h), j) až m), o), q), t) až z), ktorý v období dvoch rokov pred skončením výkonu verejnej funkcie rozhodol o poskytnutí štátnej pomoci alebo o poskytnutí alebo povolení inej podpory, výhod alebo odpustenia povinností vyplývajúcich zo všeobecne záväzných právnych predpisov alebo z individuálnych právnych aktov fyzickým osobám alebo právnickým osobám, počas jedného roka od skončenia výkonu verejnej funkcie zakazuje a) byť zamestnaný v pracovnom pomere alebo obdobnom pracovnoprávnom vzťahu u tých osôb, ak je jeho mesačná odmena v tomto zamestnaní vyššia ako 10-násobok minimálnej mzdy, b) byť členom riadiaceho, kontrolného alebo

dozorného orgánu tých osôb, ...

Podľa čl. 8 ods. 5 ústavného zákona verejný funkcionár podľa odseku 1 je povinný do 30 dní po uplynutí jedného roka odo dňa skončenia výkonu verejnej funkcie podať určenému výboru písomné oznámenie za predchádzajúci kalendárny rok, v ktorom uvedie skutočnosti vymenované v písm. a) až d).

Podľa čl. 9 ods. 2 písm. a) ústavného zákona začne výbor konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov z vlastnej iniciatívy, ak jeho zistenia nasvedčujú tomu, že verejný funkcionár v oznámení podľa čl. 7 alebo čl. 8 uviedol neúplné alebo nepravdivé údaje alebo že verejný funkcionár nesplnil alebo porušil povinnosť alebo obmedzenie ustanovené týmto ústavným zákonom alebo zákonom.

Podľa čl. 9 ods. 6 ústavného zákona ak sa v konaní preukázalo, že verejný funkcionár nesplnil alebo porušil povinnosť alebo obmedzenie ustanovené týmto ústavným zákonom alebo zákonom, alebo v oznámení podľa čl. 7 alebo čl. 8 uviedol neúplné alebo nepravdivé údaje, rozhodnutie obsahuje výrok, v ktorom sa uvedie, v čom je konanie alebo opomenutie verejného funkcionára v rozpore s týmto ústavným zákonom alebo zákonom, odôvodnenie a poučenie o opravnom prostriedku. Rozhodnutie obsahuje aj povinnosť zaplatiť pokutu podľa odseku 10.

Podľa čl. 10 ods. 2 ústavného zákona dotknutý verejný funkcionár môže podať návrh na preskúmanie rozhodnutia výboru na ústavný súd v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia podľa odseku 1, ktorým bola vyslovená strata mandátu alebo funkcie, alebo do 30 dní odo dňa doručenia rozhodnutia podľa čl. 9 ods. 10, ktorým bolo rozhodnuté o pokute voči verejnému funkcionárovi. Podanie návrhu na preskúmanie rozhodnutia výboru má odkladný účinok. Ústavný súd rozhodne o tomto návrhu do 60 dní odo dňa jeho doručenia. Konanie o preskúmaní takéhoto rozhodnutia pred ústavným súdom upravujú ustanovenia zákona. Rozhodnutie ústavného súdu je konečné okrem rozhodnutia podľa čl. 12 ods. 2.

V zmysle uznesenia ústavného súdu sp. zn. PLz. ÚS 1/2007 z 2. mája 2007 prijatého podľa § 6 zákona o ústavnom súde o zjednotení odchylných právnych názorov senátov ústavného súdu na konanie o návrhoch vo veciach ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov podľa čl. 9 a nasl. ústavného zákona sa vzťahuje § 25 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sa každý návrh predbežne prerokuje.

Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu je rozhodnúť o jeho prijatí na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Ústavný súd vo viacerých svojich rozhodnutiach (II. ÚS 185/2014, II. ÚS 188/2014, II. ÚS 878/2014) týkajúcich sa konania vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov zdôraznil, že zmyslom a účelom ústavného zákona je zabezpečiť právny mechanizmus ochrany verejného záujmu pri výkone verejných funkcií spočívajúci v zamedzení vzniku rozporu osobných záujmov verejných funkcionárov s uvedeným verejným záujmom v súvislosti s výkonom svojej funkcie a predchádzať zneužívaniu verejnej funkcie,

prípadne zneužívaniu postavenia s ňou spojeného na osobný prospech. Zmyslom konania vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je preveriť plnenie ústavného zákona.

Konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je konaním sui generis upraveným ústavným zákonom (konkrétne čl. 9 a nasl. ústavného zákona), v rámci ktorého oprávnený orgán v konečnom dôsledku rozhoduje o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach verejných funkcionárov vyplývajúcich verejným funkcionárom predovšetkým z čl. 4 až čl. 8 ústavného zákona.

Z citovaných ustanovení zákona o ústavnom súde vyplýva, že v konaní o preskúmaníe rozhodnutia vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov je v právomoci ústavného súdu preskúmať, či konanie navrhovateľa ako verejného funkcionára bolo alebo nebolo v rozpore s ustanoveniami ústavného zákona, t. j. či povinnosti verejného funkcionára vyplývajúce z ústavného zákona porušil alebo neporušil, a teda či je z tohto hľadiska rozhodnutie orgánu konajúceho vo veci ochrany verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov (výboru) z ústavného hľadiska udržateľné a akceptovateľné.

Navrhovateľ uviedol viacero námietok proti napadnutému rozhodnutiu výboru, preto sa bolo potrebné nimi zaoberať. Navrhovateľ v návrhu tvrdil, že odporca mal na základe listu riaditeľa štátneho podniku z 15. februára 2018 vedomosť, že sa na navrhovateľa ako člena dozornej rady štátneho podniku vzťahujú obmedzenia podľa čl. 8 ústavného zákona, aj keď lehota na podanie oznámenia verejným funkcionárom podľa čl. 8 ods. 5 ústavného zákona ešte neuplynula. Podľa presvedčenia navrhovateľa bol teda účel ústavného zákona týmto právnym úkonom naplnený. Ako aj sám navrhovateľ uvádza, účelom čl. 8 ústavného zákona o oznámeniach po skončení výkonu verejnej funkcie je preveriť plnenie všetkých povinností verejných funkcionárov, ktoré im z ústavného zákona vyplývajú. Splnenie týchto povinností je však preverené a čl. 8 ústavného zákona naplnený až podaním oznámenia verejného funkcionára podľa čl. 8 ods. 5 ústavného zákona v tam stanovenej lehote. Podľa ústavného súdu je na tomto mieste potrebné zdôrazniť aj tú skutočnosť, čo napokon uviedol aj odporca v odôvodnení napadnutého rozhodnutia, že výbor sa s obsahom listu riaditeľa štátneho podniku oboznámil až 15. mája 2018 pri svojom rokovaní, keď na základe toho začal proti navrhovateľovi konanie vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov podľa čl. 9 ods. 2 písm. a) ústavného zákona. Na základe uvedeného je táto námietka navrhovateľa neprijateľná.

Navrhovateľ namietal predovšetkým tú skutočnosť, že ako verejný funkcionár podľa čl. 2 ods. 1 písm. zc) ústavného zákona v období dvoch rokov pred skončením svojej funkcie nerozhodol o poskytnutí štátnej pomoci alebo o poskytnutí alebo povolení inej podpory, výhod alebo o odpustení povinností vyplývajúcich zo všeobecne záväzných predpisov alebo z individuálnych právnych aktov fyzickým osobám alebo právnickým osobám a poukazujúc na čl. 8 ods. 1 ústavného zákona tvrdil, že sa na neho nevzťahujú uvedené obmedzenia, a teda že nebol ani povinný podať písomné oznámenie podľa čl. 8 ods. 5 ústavného zákona. K tejto námietke navrhovateľa ústavný súd uvádza, že odporca túto skutočnosť v predmetnej veci náležite skúmal a zisťoval, keď predseda výboru listom zo 7. februára 2018 požiadal riaditeľa štátneho podniku o oznámenie, či navrhovateľ ako (bývalý) člen dozornej rady štátneho podniku spĺňa uvedené kritériá. Na základe tvrdenia riaditeľa štátneho podniku v jeho liste z 15. februára 2018 mal odporca túto skutočnosť preverenú a považoval ju za preukázanú. Ústavný súd hodnotí, že odporca v odôvodnení napadnutého rozhodnutia reagoval na tento argument navrhovateľa. Odporca vyčerpávajúco opísal, ako a v akom rozsahu zistil skutkový stav v rozhodovanej veci, pričom podľa ústavného súdu skutkový stav bol odporcom zistený v dostatočnom rozsahu. Zároveň odporca riadne odôvodnil svoje rozhodnutie, a teda konkretizoval v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dôkazy, ktoré vykonal, i zdroje týchto dôkazov. Podľa ústavného súdu je na tomto mieste potrebné

	poukázať aj na skutočnosť, že navrhovateľ túto námietku v priebehu konania pred výborom vôbec neuplatnil. Po doručení uznesenia výboru o začatí konania vo veci ochrany verejného záujmu č. 236 z 15. mája 2018 a žiadosti o stanovisko na účely konania podľa čl. 9 ods. 4 ústavného zákona sa navrhovateľ listom z 30. mája 2018 vyjadril, že „povinnosť v zmysle čl. 8 ods. 5 ústavného zákona opomenul.“. V závere vyjadrenia sa za tento nedostatok ospravedlnil a oznámenie predložil dodatočne, avšak po lehote stanovenej v čl. 8 ods. 5 ústavného zákona. Vzhľadom na uvedené ústavný súd zhodnotil napadnuté rozhodnutie výboru v tomto ohľade ako vecne správne a námietku navrhovateľa nezohľadnil ako akceptovateľnú a prijateľnú. Ďalšiu námietku vzniesol navrhovateľ proti konaniu výboru pri ukladaní pokuty a tvrdil, že výbor v konaní vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov nemusí pokutu aj uložiť. S právnym názorom navrhovateľa, že je možné odpustiť uloženie sankcie za nesplnenie povinnosti stanovenej ústavným zákonom, sa ústavný súd nestotožnil. Podľa názoru ústavného súdu z dikcie čl. 9 ods. 6 ústavného zákona jednoznačne a nepochybne vyplýva, že súčasťou rozhodnutia je aj uloženie povinnosti zaplatiť pokutu podľa čl. 10 ústavného zákona. Vzhľadom na čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, výbor nemohol v posudzovanom prípade postupovať inak a sankciu neuložiť. V závere návrhu poukázal navrhovateľ tiež na to, že vo výroku rozhodnutia výboru je nesprávne uvedený dátum 30. marec 2018 a že posledným dňom lehoty na podanie oznámenia bol 3. apríl 2018 (utorok), keďže 30. marca 2018 bol deň pracovného pokoja. K tejto námietke ústavný súd konštatuje, že ústavnoprávne ide o argument irelevantný, keďže nebolo sporným, že navrhovateľ si oznamovaciu povinnosť v zmysle čl. 8 ods. 5 ústavného zákona splnil po uvedenej lehote, keď oznámenie výboru podal 1. júna 2018. Ústavný súd konštatuje, že sa nestotožnil s argumentáciou navrhovateľa a napadnuté rozhodnutie výboru nepovažuje za svojvoľné. Naopak, ústavný súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia konštatuje, že považuje za preukázané, že navrhovateľ si nesplnil svoju povinnosť podľa čl. 8 ods. 5 ústavného zákona v stanovenej zákonnej lehote. <u>Ústavný súd rozhodol:</u> Návrh navrhovateľa odmieta ako zjavne neopodstatnený a rozhodnutie Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre nezlučiteľnosť funkcií z 19. júna 2018 potvrdzuje.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	PLz. ÚS 1/2007 II. ÚS 185/2014, II. ÚS 188/2014, II. ÚS 878/2014
súvisiace právne predpisy	ústavný zákon č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení neskorších predpisov
klúčové slová	verejný záujem, spoločenský záujem verejná funkcia pokuta-uloženie štátny podnik

spisová značka	II. ÚS 500/2018
populárny názov	zákonné (legálne) vecné bremená
sudca spravodajca	Jana Laššáková

druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	17.10.2018
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Podstata zákonných (legálnych) vecných bremien spočíva v tom, že ide o verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva, teda vymedzenie obsahu vlastníckeho práva prostredníctvom predpisu verejného práva. Tieto zákonné vecné bremená predstavujú verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva v nadväznosti na § 123 Občianskeho zákonníka, ktorý limituje oprávnenie vlastníka „medzami zákona“. Obsahom zákonných vecných bremien je najmä právo zriaďovať na cudzích pozemkoch rôzne siete, vstupovať na cudzie pozemky s cieľom údržby týchto sietí a pod. Jedným z charakteristických znakov tzv. legálnych vecných bremien je, že ich režim sa riadi vždy podľa predpisov, ktoré boli platné ku dňu ich vzniku. Napriek skutočnosti, že nový zákon ruší zákon predchádzajúci, zostávajú ustanovenia predchádzajúcich zákonov upravujúce oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam prostredníctvom spätného odkazu stále aplikovateľné.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia vystupovali v procesnom postavení žalovaných v konaní vedenom pred okresným súdom, v ktorom sa spoločnosť Stredoslovenská distribučná, a.s. Žilina (ďalej len "žalobca") domáhala uloženia povinnosti sťažovateľom ako odporcom strpieť vstup žalobcu a vjazd jeho mechanizmov na dotknutú nehnuteľnosť s cieľom prevádzky, opravy a údržby nízkonapäťového vedenia vedeného cez túto dotknutú nehnuteľnosť sťažovateľov a zároveň sa zdržať poškodzovania nízkonapäťového vedenia a podporných bodov umiestnených na dotknutej nehnuteľnosti. Okresný súd rozhodol o žalobe rozsudkom z 28. marca 2011, ktorý však bol na základe podaného odvolania krajským súdom zrušený, konanie bolo zastavené a vec bola postúpená na konanie a rozhodnutie Ministerstvu hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo hospodárstva“). Z dôvodu, že ministerstvo hospodárstva oznámilo svoj nesúhlas s právnym názorom krajského súdu a postúpením veci, rozhodol v tomto spore o právomoc najvyšší súd uznesením z 31. januára 2013 tak, že vec patrí do právomoci okresného súdu. V ďalšom konaní rozhodol okresný súd rozsudkom z 29. júna 2016 tak, že sťažovateľom uložil povinnosť strpieť vstup žalobcu a vjazd jeho mechanizmov na dotknutú nehnuteľnosť s cieľom prevádzky, opravy a údržby nízkonapäťového vedenia vedeného cez túto dotknutú nehnuteľnosť sťažovateľov a v zostávajúcej časti žalobu zamietol. Rozsudok okresného súdu napadli sťažovatelia riadnym opravným prostriedkom, odvolaním, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil a odvolanie odmietol. O podanom dovolaní sťažovateľov rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že dovolanie odmietol ako neprípustné. V petite sťažnosti podanej ústavnému súdu sťažovatelia namietajú porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa ústavy a listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru, ako aj porušenie základného práva vlastníť majetok podľa ústavy a považujú rozhodnutie okresného súdu, napadnutý rozsudok krajského súdu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za arbitrárne. V sťažnosti sťažovatelia zopakovali svoje argumenty uvedené v dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu, pričom porušenie svojich práv odôvodnili tým, že okresný súd postupoval procesne nesprávne pri vykonávaní dôkazov, keď nesprávne presúval dôkazné bremeno neexistencie stavebného povolenia z roku 1965 na sťažovateľov ako žalovaných. Sťažovatelia sú presvedčení, že stavebné povolenie z roku 1965 na vedenie nízkonapäťového

	vedenia cez dotknutú nehnuteľnosť nebolo nikdy vydané, nenašlo sa ani v štátnom archíve a žalobca ho v konaní ani nikdy nepredložil a nepreukázal tak vznik zákonného vecného bremena. Všeobecné sudy prijali záver o existencii tohto stavebného povolenia na základe nepriamych dôkazov, pričom z obsahu týchto žalobcom predložených listín nevyplýva žiadna súvislosť so sporným stavebným povolením. Všeobecné sudy svojimi rozhodnutiami „porušili princíp právnej istoty, pretože priznali ochranu domnelým právam, ktorých domnelosť spočíva v nepriamom preukazovaní existencie administratívneho rozhodnutia štátu“.
z odôvodnenia	Ústavný súd sa najprv zaoberal tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovatelia namietali porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovatelia odôvodnili porušenie uvedených práv arbitrárnosťou rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré nesprávne vyhodnotili dôkazy strán sporu, ktoré boli pre vec podstatné, a tiež tým, že spôsob, akým právne vec posúdili, ako aplikovali jednotlivé ustanovenia, na ktorých rozhodnutie založili, bol svojvoľný, popierajúci ich účel a zmysel. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa ústavy a listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07). Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola práva, ktorého porušenie sa namieťa, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02, II. ÚS 441/2018). Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04, II. ÚS 112/2018). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad Georgidias v. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997). Po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľov, podľa ktorej krajský súd v napadnutom rozhodnutí dôsledkom

nesprávneho hodnotenia vykonaných dôkazov a nevysporiadania sa s ďalšími podľa ich názoru pre rozhodnutie podstatnými okolnosťami dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Krajský súd prevzal podstatnú časť odôvodnenia z rozsudku okresného súdu, s ktorým sa v celom rozsahu stotožnil, a zároveň sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal aj so všetkými podstatnými odvolacími námietkami. Podľa názoru ústavného súdu odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu je presvedčivé a zrozumiteľné a konanie nevykazuje znaky podstatných pochybení procesného charakteru. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom krajského súdu nestotožňujú, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Napokon podľa názoru ústavného súdu už okresný súd dal jasnú, zrozumiteľnú a vyčerpávajúcu odpoveď na všetky skutkovo (ako aj právne, pozn.) relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, keď, berúc do úvahy všetky podstatné okolnosti prípadu, ustálil, že predmetom sporu dotknutá časť vzdušného nízkonapäťového vedenia cez dotknutú nehnuteľnosť v spoluvlastníctve sťažovateľov bola zriadená na základe stavebného povolenia z roku 1965, a teda, že oprávnenia prislúchajúce právnomu predchodcovi žalobcu v zmysle zákonnej úpravy [zákon č. 79/1957 Zb. o výrobe, rozvoje a spotrebe elektriny (elektrizačný zákon) v znení neskorších predpisov, pozn.] a s nimi spojené povinnosti strpieť ich výkon z titulu zákonného vecného bremena, ktoré zaťažuje dotknutú nehnuteľnosť a všetkých jej vlastníkov, zostali výslovne zachované a nedotknuté aj neskoršími zmenami právnej úpravy v oblasti energetiky.

Ústavný súd sa nestotožnil ani s jednou z ďalších námietok sťažovateľov, že všeobecné súdy v rozpore so svojou právomocou rozhodli výrokom (povinnosť strpieť vstup žalobcu a vjazd jeho mechanizmov na dotknutú nehnuteľnosť, pozn.), ktorý je svojím obsahom totožný s obsahom zákonného vecného bremena, a teda v rozpore so zákonom č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) zriadili vecné bremeno.

Podľa § 123 Občianskeho zákonníka je vlastník v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním. Podľa § 151n ods. 1 Občianskeho zákonníka vecné bremená obmedzujú vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného tak, že je povinný niečo trpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať. Práva zodpovedajúce vecným bremenám sú spojené buď s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti, alebo patria určitej osobe.

Podľa § 151n ods. 2 Občianskeho zákonníka vecné bremená spojené s vlastníctvom nehnuteľnosti prechádzajú s vlastníctvom veci na nadobúdateľa.

Podľa § 151o ods. 1 prvej vety Občianskeho zákonníka vznikajú vecné bremená písomnou zmluvou, na základe závetu v spojení s výsledkami konania o dedičstve, schválenou dohodou dedičov, rozhodnutím príslušného orgánu alebo zo zákona.

Podľa § 151p ods. 1 prvej vety Občianskeho zákonníka vecné bremená zanikajú rozhodnutím príslušného orgánu alebo zo zákona.

Podľa § 22 ods. 1 zákona č. 79/1957 Zb. o výrobe, rozvoje a spotrebe elektriny (elektrizačný zákon) v znení neskorších predpisov prislúcha energetickým podnikom oprávnenie:

a) stavať a prevádzať na cudzích nehnuteľnostiach v rozsahu vyplývajúcom z povolenej stavby elektrické vedenie, ako i malé stanice do rozlohy 30 m², s príslušenstvom (ďalej len „vedenie“), najmä zriaďovať na nehnuteľnostiach podperné body, prepnúť nehnuteľnosti vodičmi a umiestňovať v nich vedenie;
b) vstupovať a vchádzať s vozidlami pri stavbe, prevádzke, opravách, zmenách alebo pri odstraňovaní vedenia na príchodové a príchodové cudzie nehnuteľnosti, ktoré sú vedením priamo dotknuté;
c) odstraňovať a okliesňovať stromovie prekážajúce vedeniu (§ 23 a § 24).

Podľa § 22 ods. 5 uvedeného zákona povinnosť trpieť výkon oprávnení uvedených v odseku 1 viazne na dotýčnej nehnuteľnosti ako vecné bremeno.

Podľa prechodného ustanovenia § 42 ods. 2 zákona č. 70/1998 Z. z. o energetike a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam, ako aj obmedzenia ich užívania, ktoré vznikli pred účinnosťou tohto zákona, zostávajú nedotknuté. Podľa § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. septembra 2012, môže držiteľ povolenia v elektroenergetike alebo ním poverená osoba v nevyhnutnom rozsahu a vo verejnom záujme vstupovať na cudzie pozemky a do cudzích objektov a zariadení v rozsahu a spôsobom nevyhnutným na výkon povolenej činnosti.

V posudzovanom prípade ide o zákonné (legálne) vecné bremeno, ktoré je inštitútom sui generis a patrí do okruhu verejného práva. Podstata zákonných (legálnych) vecných bremien spočíva v tom, že ide o verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva, teda vymedzenie obsahu vlastníckeho práva prostredníctvom predpisu verejného práva. Tieto zákonné vecné bremená predstavujú verejnoprávne obmedzenie vlastníckeho práva v nadväznosti na § 123 Občianskeho zákonníka, ktorý limituje oprávnenie vlastníka „medzami zákona“. Obsahom zákonných vecných bremien je najmä právo zriaďovať na cudzích pozemkoch rôzne siete, vstupovať na cudzie pozemky s cieľom údržby týchto sietí a pod. Jedným z charakteristických znakov tzv. legálnych vecných bremien je, že ich režim sa riadi vždy podľa predpisov, ktoré boli platné ku dňu ich vzniku. Napriek skutočnosti, že nový zákon ruší zákon predchádzajúci, zostávajú ustanovenia predchádzajúcich zákonov upravujúce oprávnenia k cudzím nehnuteľnostiam prostredníctvom spätného odkazu stále aplikovateľné (rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 3 Co 43/2008). Aj ústavný súd Českej republiky v jednom zo svojich nálezov (Pl. ÚS 25/04) konštatoval, že „Občianske právo definuje vecné bremeno jako právo někoho jiného než vlastníka věci, které ho omezuje tak, že je povinen něco trpět, něčeho se zdržet nebo něco konat. Tzv. zákonná věcná břemena tento charakter mají také.“.

V danom prípade považuje ústavný súd za preukázané, že všeobecné súdy nerozhodovali o zriadení vecného bremena, ale tým, že považovali za preukázané, že toto zákonné vecné bremeno vzniklo a stále trvá, na základe žalobného petitu rozhodli o povinnosti vlastníka ako povinného z tohto vecného bremena strpieť úkony, ktoré v zmysle príslušných právnych predpisov stále sú oprávnením žalobcu ako oprávneného z tohto zákonného vecného bremena.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 od. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala reálnu možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa ústavy a listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru

napadnutým uznesením najvyššieho súdu

K namietanému porušeniu označených základných a iných práv uznesením najvyššieho súdu malo podľa sťažovateľov dôjsť tým, že najvyšší (dovolací) súd napriek sťažovateľmi vytýkaným vadám a nesprávnostiam napadnutého rozsudku krajského súdu, v ktorých videli naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 431 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov, ich dovolanie ako neprípustné odmietol.

Ústavný súd preskúmal aj napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, pričom nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu nemajúci oporu v zákone.

Najvyšší súd v relevantnej časti napadnutého uznesenia uviedol: «Žalovaní 1/ až 4/ namietajú porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov...

Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní... Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť návrhom uplatneného nároku. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol...

... Podstatná časť námietok žalovaných 1/ až 4/ sa týka nie procesného postupu, ale právneho posúdenia veci. Najvyšší súd už ale podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením...Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorou zo strán civilného sporového

konania. Žalovanými 1/ až 4/ vytýkaná nesprávnosť právneho posúdenia veci nie je procesnou vadou zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP a nezakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia (viď judikát R 24/2017).   Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovaných 1/ až 4/ nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné. Vzhľadom na to ich dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.»   Ústavný súd s poukazom na obsah citovaného odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu konštatuje, že najvyšší súd odôvodnil svoje rozhodnutie dostatočne. Právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo vo vzťahu ku všetkým námietkam sťažovateľov. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľov odmietnuť ako procesne neprípustné. Za situácie, keď najvyšší súd dospel ústavne konformným spôsobom k záveru o neprípustnosti dovolania, nebol povinný vecne preskúmať v ňom obsiahnuté argumenty sťažovateľov.   Ústavný súd nepovažoval právny názor najvyššieho súdu, ktorým odôvodnil odmietnutie dovolania sťažovateľov, za arbitrárny, svojvoľný a jeho rozhodnutie za také, ktoré by bolo založené na takom výklade jednoduchého práva, ktorý by popieral jeho účel a zmysel, a nezistil teda príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením práv sťažovateľov a postupom najvyššieho súdu pri rozhodovaní o ich dovolaní.   Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľov po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.   K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy   Sťažovatelia tiež namietajú, že napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo aj k porušeniu ich základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Vychádzajúc z odôvodnenia sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia namietajú porušenie ich základného práva vlastníť majetok v priamej príčinnej súvislosti s porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. ako dôsledok ich porušenia. Za týchto okolností, ak ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa ústavy a listiny, ako ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru, nemožno uvažovať ani o porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.   Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľov po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.   Nad rámec k tomu ústavný súd ešte poznamenáva, že ďalšími námietkami sťažovateľov uvedenými v sťažnosti sa už bližšie nezaoberal z dôvodu, že údajné namiatané porušenie práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uvedené v sťažnosti nie je zdôvodnené a navyše nie je premietnuté ani v petite sťažnosti, ktorým je ústavný súd viazaný (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Súc viazaný petitom sťažnosti, považuje ústavný súd namiatané porušenie tých práv, ktoré sťažovatelia nepremietli do petitu vo vzťahu ku konkrétnemu porušovateľovi, len za súčasť ich právnej argumentácie.

	Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov (zrušenie napadnutých rozhodnutí, priznanie trov konania) v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal. <u>Ústavný súd rozhodol:</u> Sťažnosť sťažovateľov odmieta ako zjavne neopodstatnenú.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	II. ÚS 27/07 IV. ÚS 77/02, II. ÚS 441/2018 IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04, II. ÚS 112/2018 II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97 KS Košice: sp. zn. 3 Co 43/2008 ÚS ČR: Pl. ÚS 25/04 R 24/2017
súvisiace právne predpisy	zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov zákon č. 70/1998 Z. z. o energetike a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok
klúčové slová	vlastníctvo-obmedzenie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu vecné bremeno-zriadenie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.